

TUTKIMUSOSIO

Eduskuntavaaleissa halutaan vaikuttaa etenkin sairaiden ja vanhusten hoitoon sekä nuorten syrjäytymiseen

KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön tuoreimmassa vuoden 2018 Ilmapuntari-tutkimuksessa selvitettiin suomalaisten näkemyksiä ensi huhtikuun eduskuntavaaleista. Eduskuntavaaleja lähestyttiin tiedustelemalla asiakohtaisia kiinnostuksen kohteita vaaleissa ja näkemyksiä ratkaisuihin vaikuttavista tekijöistä.

Seuraavassa tarkastellaan vastaajien arvioita erilaisten vaaliteemojen merkityksestä huhtikuun 2019 eduskuntavaaleissa. Haastateltavat arvioivat kaikkiaan 47 erilaista asiaa, jotka mahdollisesti nousevat esille vaaleissa. Vastaajat punnitsivat jokaista yksittäistä asiaa neliportaisella asteikolla sen mukaan, miten tärkeäksi he kokivat niihin vaikuttamisen huhtikuun eduskuntavaaleissa.

Jakaumatasolla tuloksia voidaan tulkita monella eri tavalla. Tässä tarkastelun perustaksi valitaan niiden osuudet, jotka arvioivat asiaan vaikuttamisen erittäin tai melko tärkeäksi.

Tuloksia tulkittaessa tulee ottaa huomioon se, että osaa kysytyistä asioista voidaan pitää tärkeänä eri perusteilla. Nato-jäsenyys voi olla tärkeä asia vaaleissa sekä kannattamisen että vastustamisen näkökulmasta. Sama koskee eräitä muita asioita, kuten ulkomaalaisia maahanmuuttajia ja julkisten palveluiden kilpailuttamista. Suurin osa kysytyistä asioista on kuitenkin tulkinnallisesti yksiselitteisiä. Vanhusten ja sairaiden hoitoa tuskin juuri kukaan pitää vaaleissa tärkeänä siksi, että ajaisi takaa hoitojen heikentämistä.

Yksittäisiä asioita, joihin valtaosa äänestäjistä haluaisi vaikuttaa, ovat terveystalvelut, vanhusten huolto, nuorten syrjäytyminen, työttömyys, koulutus, energian saatavuus ja hinta, köyhyys, valtion talous ja velka sekä ilmastonmuutos.

Suomalaiset pitävät näihin asioihin vaikuttamista erittäin tai melko tärkeänä eduskuntavaaleissa (10 tärkeintä):

1. Sairaiden hoito	90 %
2. Nuorten syrjäytyminen	89 %
3. Vanhusten hoito	88 %
4. Työttömyys	88 %
5. Koulutusasiat	86 %
6. Energian saatavuus ja hinta	86 %
7. Köyhien asema	81 %
8. Valtion talous ja velan määrä	81 %
9. Ilmastonmuutos	80 %
10. Työttömien toimeentulo	80 %

Useimpien asioiden koetaan olevan ainakin melko tärkeitä asioita ensi kevään eduskuntavaaleissa. Osa teemoista on kuitenkin sellaisia, joihin halutaan äänestämällä

vaikuttaa melko vähän. Näitä ovat monet julkisuudessa näkyvästi esillä olevat asiat, kuten kansalaisaktivismi, kehitysapu, alkoholihaitat, kulttuurin ja urheilun rahoitus, suhteet USA:han ja Suomen suhde Natoon. Työmarkkinajärjestöjen vallasta tai syntyvyydestäkään suomalaiset äänestäjät eivät todennäköisesti intoudu kovinkaan kiihkeään mielipiteiden vaihtoon.

Vähemmän tärkeät asiat ovat seuraavat (10 vähiten tärkeää):

1. Kansalaisaktivismi	41 %
2. Kehitysavun taso	44 %
3. Alkoholihaitat	45 %
4. Kulttuurin ja urheilun rahoitus	48 %
5. Suhteet USA:han	51 %
6. Suomen suhde Natoon	52 %
7. Kuntaliitokset ja kuntarakenne	54 %
8. Syntyvyys maassamme	55 %
9. Työmarkkinajärjestöjen valta	55 %
10. Globalisaatio	57 %

Pääministerin valinta ja tuleva hallituspohja vaikuttavat ratkaisuihin enemmän kuin reilu kymmenen vuotta sitten

Eri asioiden painoarvo on muuttunut tuntuvasti vuoden 2007 tammikuun alusta, jolloin näkemyksiä selvitettiin vertailukelpoisesti edellisen kerran. Nyt selvästi aiempaa suurempi osa haluaa ratkaisullaan vaikuttaa pääministerin valintaan ja tulevaan hallituspohjaan. Aiempaa tärkeämpiä asioita ovat myös ulkomaalaiset maahanmuuttajat, suhteet USA:han sekä EU-asiat ja koulutus. Seuraavassa kolme esimerkkiä suurimmista muutoksista.

- *Kolme neljästä (76 %) pitää kevään 2019 eduskuntavaaleissa erittäin tai melko tärkeänä hallituspohjaan vaikuttamista. Vuoden 2007 eduskuntavaaleissa näin ajatteli niukka enemmistö (54 %).*
- *Kaksi kolmesta (68 %) pitää kevään 2019 eduskuntavaaleissa erittäin tai melko tärkeänä pääministerin valintaan vaikuttamista. Vuoden 2007 eduskuntavaaleissa näin ajatteli ainoastaan kaksi viidestä (42 %).*
- *Kaksi kolmesta (64 %) pitää kevään 2019 eduskuntavaaleissa erittäin tai melko tärkeänä maahanmuuttoon vaikuttamista. Vuoden 2007 eduskuntavaaleissa näin ajatteli vähemmän kuin joka toinen (44 %).*

Aiempaa vähemmän painoarvoa saavat patkätyöt, lapsilisien taso, lasten päivähoito ja irtisanomiset. Myöskään palkansaajien tulokehitys ja palkkaverotus eivät vaikuta äänestäjiin nyt samalla tavoin kuin vuonna 2007.

Naisten ja miesten näkemysten välillä on eroja. Naiset pitävät lähes kaikkia asioita tärkeämpinä kuin miehet. On helpompi luetella ne asiat, joita miehet pitävät naisia useammin tärkeinä seuraavissa eduskuntavaaleissa. Nämä asiat ovat maanpuolustus, syntyvyys maassamme, suhteet Natoon, USA:han ja Venäjään sekä EU-asiat.

Nuoret, 18–30-vuotiaat, pitävät useimpia asioita eduskuntavaaleissa vähemmän tärkeinä kuin ikääntyneemmät väestöryhmät. Opintotuen taso, sukupuolten tasa-arvo ja vastikkeeton perustulo ovat kuitenkin nuorten keskuudessa keskimäärää tärkeämpiä asioita.

Suomen rajoilta ulospäin suuntautuvassa poliittisessa päätöksenteossa tärkeimpinä koetaan Euroopan unionin asiat ja suhteet Venäjään. Globalisaatio, Suomen suhde Natoon ja Yhdysvaltoihin tulevat selvästi jäljessä, mutta ovat kasvattaneet merkitystään.

Mitkä ovat puolueiden kannattajien tärkeimmät vaaliteemat?

Koska eduskuntavaaliehdokkaita asettavat puolueet ilmoittavat olevansa erilaisia ja toistensa vaihtoehtoja, myös niiden äänestäjillä voidaan ajatella olevan poikkeavia näkemyksiä siitä, mihin asioihin vaaleissa tulisi vaikuttaa.

Kunakin puolueen kannattajien keskuudessa tarkastelu voidaan tehdä kahdella eri tavalla. Voidaan kuvata kannattajien poikkeamaprofiilia, joka kertoo kuinka paljon kannattajat poikkeavat koko väestön keskiarvosta. Toinen tapa on kuvata kunkin puolueen tukijoiden valintojen tärkeysjärjestystä. Seuraavassa on yhteenveto molemmista tarkastelutavoista.

Puoluekohtaiset tärkeysprofiilit ovat äkkiseltään pitkältikin toistensa kaltaisia. Tärkeimmistä vaaliteemoista vallitsee verrattain laaja yhteisymmärrys. Kunkin puolueen kymmenen tärkeimmän listalta löytyy paljon samoja asioita. Näistä tärkeimpiä, jotka löytyvät kaikkien puolueiden kannattajien "top 10"-listalta, ovat sairaiden hoito, vanhusten huolto ja työttömyys.

Keskustan kannattajien 10 tärkeintä teemaa (asteikkokeskiarvojen perusteella):

1. Nuorten syrjäytyminen
2. Sairaiden hoito
3. Vanhusten hoito
4. Valtion talous ja velan määrä
5. Alueiden kehityserot
6. Työttömyys
7. Koulutusasiat
8. Energian saatavuus ja hinta
9. Maanpuolustus
10. Hallituspohja (hallitukseen tulevat puolueet)

Perussuomalaisten kannattajien 10 tärkeintä teemaa (asteikkokeskiarvojen perusteella):

1. Energian saatavuus ja hinta
2. Vanhusten hoito
3. Rikollisuus ja rangaistukset
4. Sairaiden hoito
5. Palkkaverotus
6. Valtion talous ja velan määrä
7. Hallituspohja (hallitukseen tulevat puolueet)
8. Palkansaajien asema ja tulokehitys
9. Työttömyys
10. Maanpuolustus

Kokoomuksen kannattajien 10 tärkeintä teemaa (asteikkokeskiarvojen perusteella):

1. *Valtion talous ja velan määrä*
2. *Hallituspohja (hallitukseen tulevat puolueet)*
3. *Energian saatavuus ja hinta*
4. *Koulutusasiat*
5. *Vanhusten hoito*
6. *Sairaiden hoito*
7. *Nuorten syrjäytyminen*
8. *Työttömyys*
9. *Ilmastonmuutos*
10. *Maanpuolustus*

SDP:n kannattajien 10 tärkeintä teemaa (asteikkokeskiarvojen perusteella):

1. *Sairaiden hoito*
2. *Vanhusten hoito*
3. *Köyhien asema*
4. *Työttömyys*
5. *Tuloerot*
6. *Nuorten syrjäytyminen*
7. *Ilmastonmuutos*
8. *Eläkkeiden taso*
9. *Työttömien toimeentulo*
10. *Hallituspohja (hallitukseen tulevat puolueet)*

Vihreiden kannattajien 10 tärkeintä teemaa (asteikkokeskiarvojen perusteella):

1. *Ilmastonmuutos*
2. *Koulutusasiat*
3. *Luonnonsuojelu*
4. *Nuorten syrjäytyminen*
5. *Sairaiden hoito*
6. *Köyhien asema*
7. *Vanhusten hoito*
8. *Tuloerot*
9. *Työttömyys*
10. *Naisten ja miesten tasa-arvo*

Vasemmistoliiton kannattajien 10 tärkeintä teemaa (asteikkokeskiarvojen perusteella):

1. *Tuloerot*
2. *Köyhien asema*
3. *Työttömien toimeentulo*
4. *Ilmastonmuutos*
5. *Koulutusasiat*
6. *Sairaiden hoito*
7. *Nuorten syrjäytyminen*
8. *Vanhusten hoito*
9. *Hallituspohja (hallitukseen tulevat puolueet)*
10. *Työttömyys*

Miten puolueiden kannattajat poikkeavat koko väestön keskiarvosta?

Kun tarkastellaan puolueiden kannattajien poikkeamia väestön keskiarvosta, käy ilmi, että keskustan kannattajat ilmoittavat keskimäärää tärkeämmiksi asioiksi eduskuntavaaleissa maakuntauudistuksen, alueiden kehityserot ja syntyvyyden maassamme. Keskimäärää vähemmän tärkeänä keskustan kannattajat pitävät palkansaajien asemaa ja tulokehitystä sekä irtisanomisia.

Perussuomalaisien kannattajat haluaisivat vaikuttaa ratkaisullaan eduskuntavaaleissa etenkin rikoksiin ja rangaistuksiin, syntyvyyteen, maahanmuuttoon, palkkaverotukseen sekä energian hintaan ja saatavuuteen. Ilmastonmuutos, sukupuolten tasa-arvo ja maakuntauudistus tuntuvat vierailta, vähemmän tärkeiltä asioilta.

Kokoomuksen kannattajat poikkeavat muiden puolueiden kannattajista siinä, että heidän mielestään valtion talous ja velan määrä, hallituspohja sekä maanpuolustus ovat keskimäärää tärkeämpiä asioita. Kokoomuksen kannattajat painottavat muuta väestöstä enemmän myös EU-asioita. Tuloerot, perustulo, pätkätyöt ja köyhien asema ovat kokoomuslaisille vähemmän merkityksellisiä kuin muiden puolueiden kannattajille.

SDP:n kannattajat pitävät muita tärkeäimpinä asioina irtisanomisia, tuloeroja sekä palkansaajien asemaa ja tulokehitystä. Valtion talous ja velan määrä, yrittäjien asema ja verotus ovat asioita, joihin SDP:n kannattajat haluaisivat vaikuttaa vähemmän kuin väestö keskimäärin.

Vihreiden kannattajien poikkeamalistalla korostuvat ilmastonmuutos, luonnonsuojelu, kehitysavun taso, sukupuolten tasa-arvo ja perustulo. Muita vähemmän keskeisiksi asioiksi vihreiden kannattajat kokevat rikollisuuden ja rangaistukset, maanpuolustuksen sekä palkkaverotuksen.

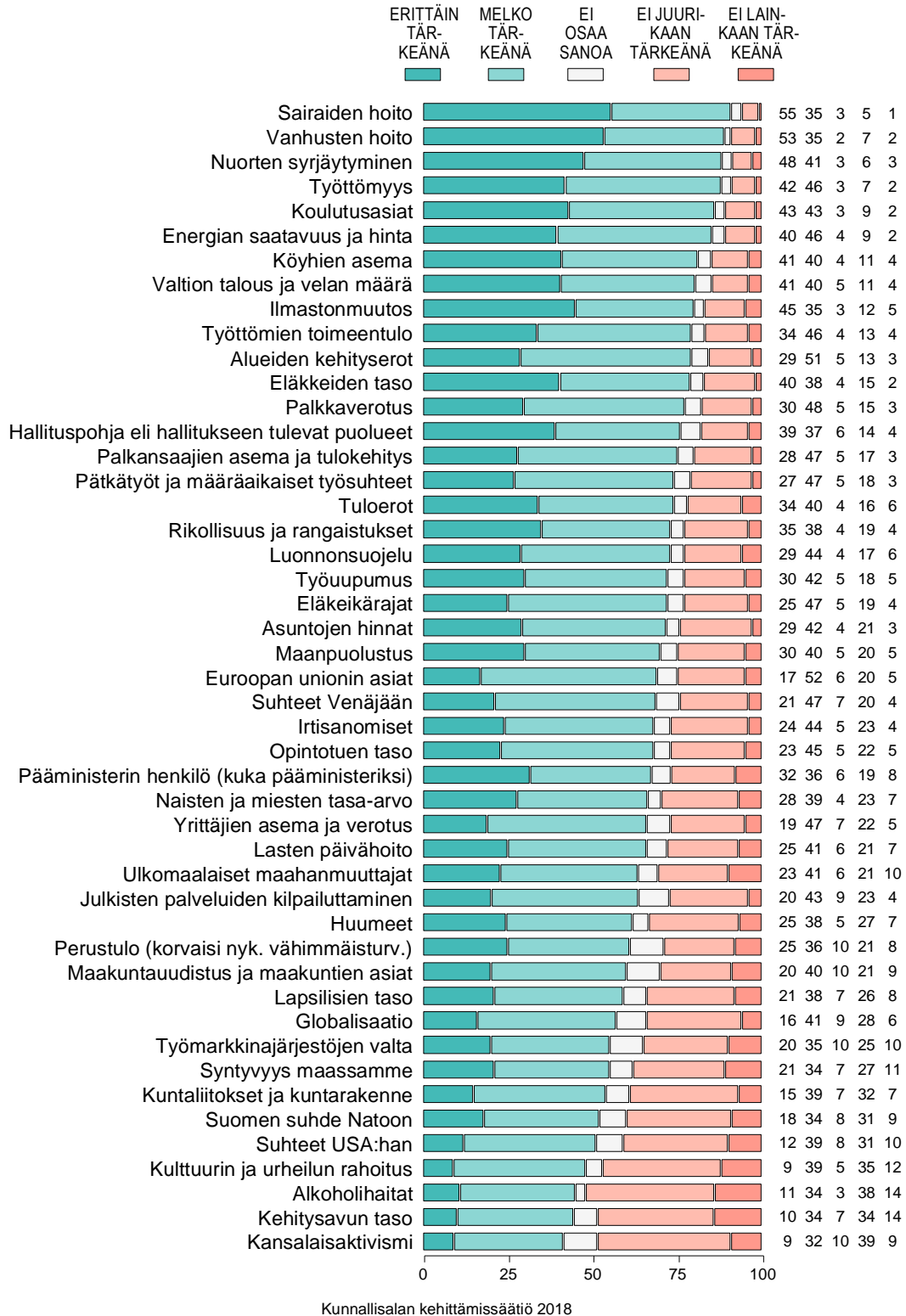
Vasemmistoliiton kannattajien odotukset kohdentuvat muita voimakkaammin etenkin tuloeroihin, työttömien toimeentuloon, sukupuolten tasa-arvoon, pätkätyihin, köyhien asemaan ja perustuloon. Maanpuolustusta, rikollisuutta ja rangaistuksia sekä valtion taloutta ja velan määrää he eivät kuitenkaan noteeraa juuri miksiäkään asiaksi omalla kohdallaan eduskuntavaaleissa.

Muita havaintoina voi todeta, että nuorten syrjäytyminen on kaikkien muiden paitsi perussuomalaisien listalla. Koulutusasiat mahtuvat keskustan, kokoomuksen, vihreiden ja vasemmistoliiton kymmenen tärkeimmän teeman joukkoon. Ilmastonmuutos mahtuu kärkilistalle kokoomuksen, SDP:n vihreiden ja vasemmistoliiton kannattajien parissa. Valtion talous ja velan määrä on puolestaan kymmenen keskeisimmän joukossa keskustan, kokoomuksen ja perussuomalaisien tukijoiden listalla. Hallituspohja kuuluu muiden paitsi vihreiden kannattajien kymmenen tärkeimmän vaaliteeman joukkoon.

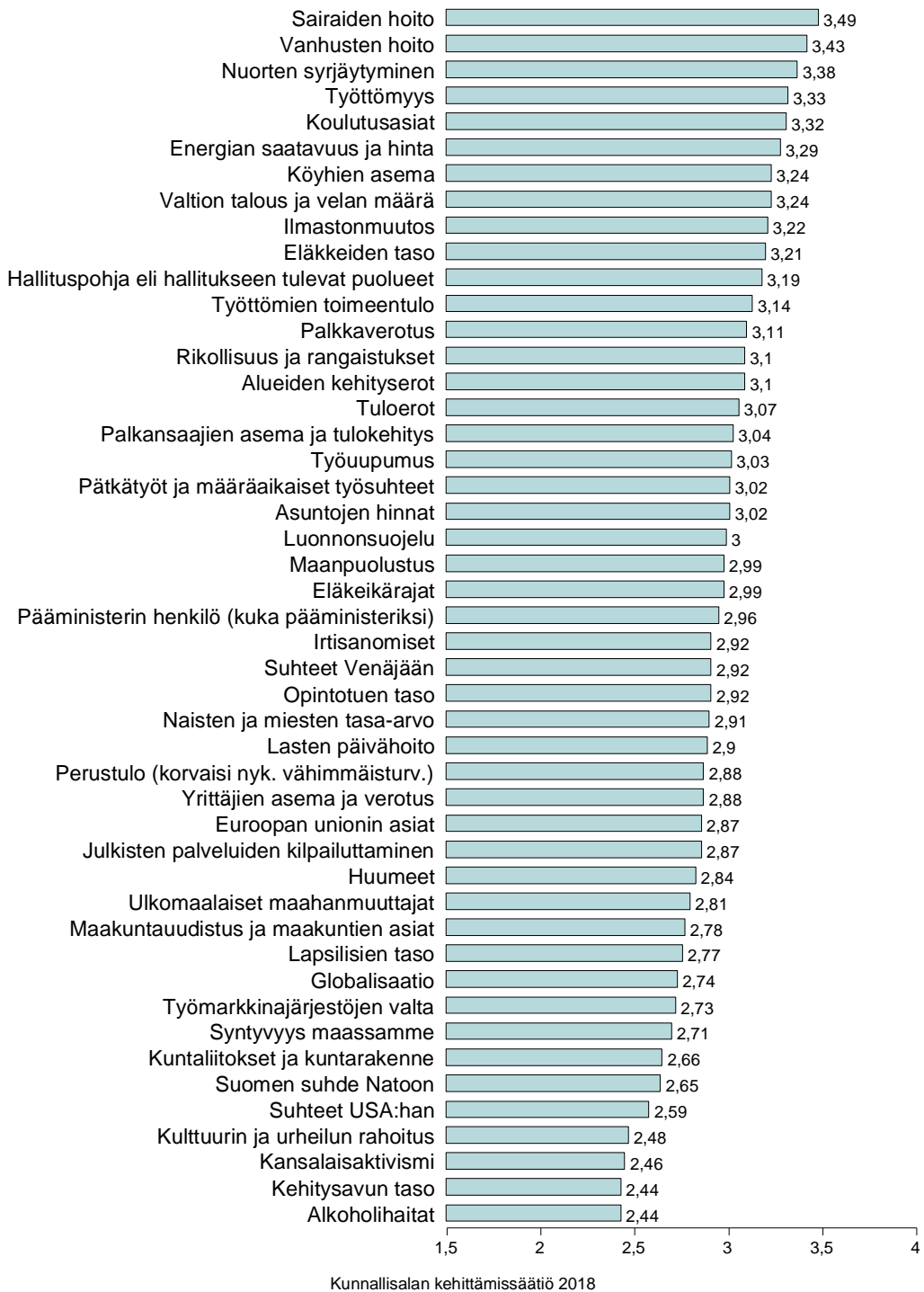
Tutkimuksen toteutus. KAKS - Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 1.-5.12.2018. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1 020. Vastaajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttäneitä väestöstä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

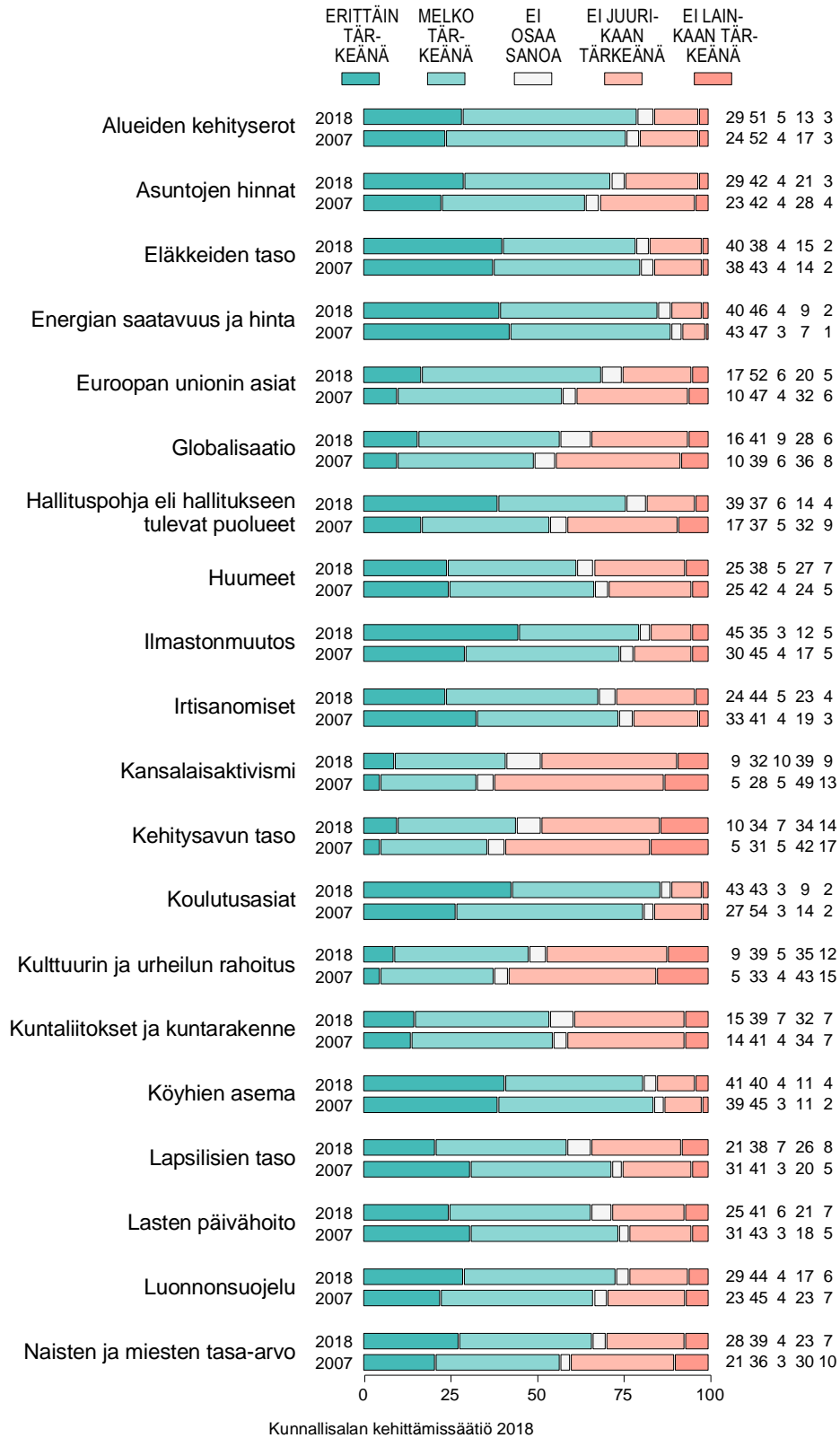
Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400-570087

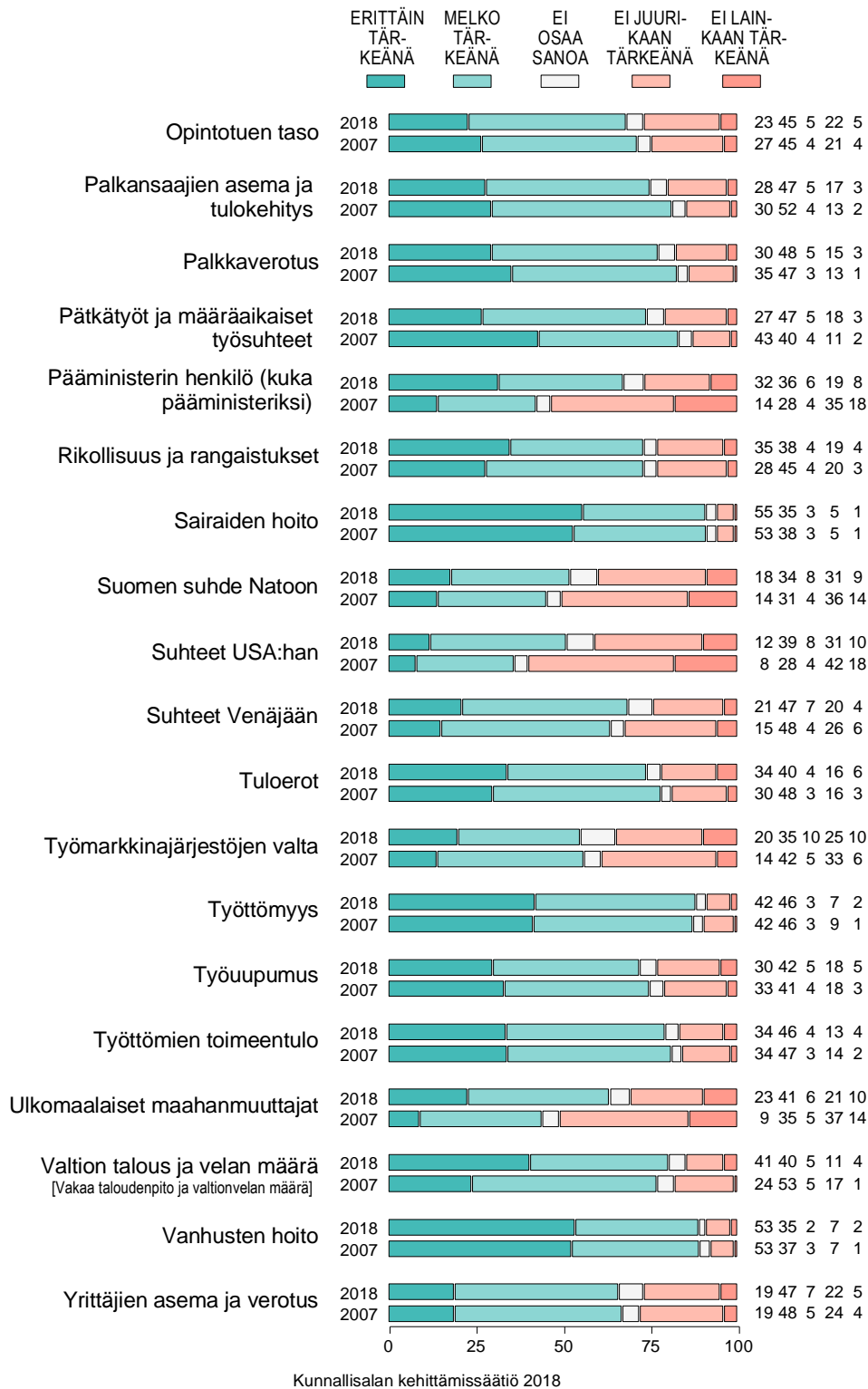
Kuvio 1. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA HUHTIKUUN EDUSKUNTAVAALEISSA (%).

Kuvio 1x. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA HUHTIKUUN EDUSKUNTAVAALEISSA (asteikkokeskiarvot).

Kuvio 1ta. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTA-
 VAALEISSA: ARVIOT VUOSINA 2007 JA 2018 (%).

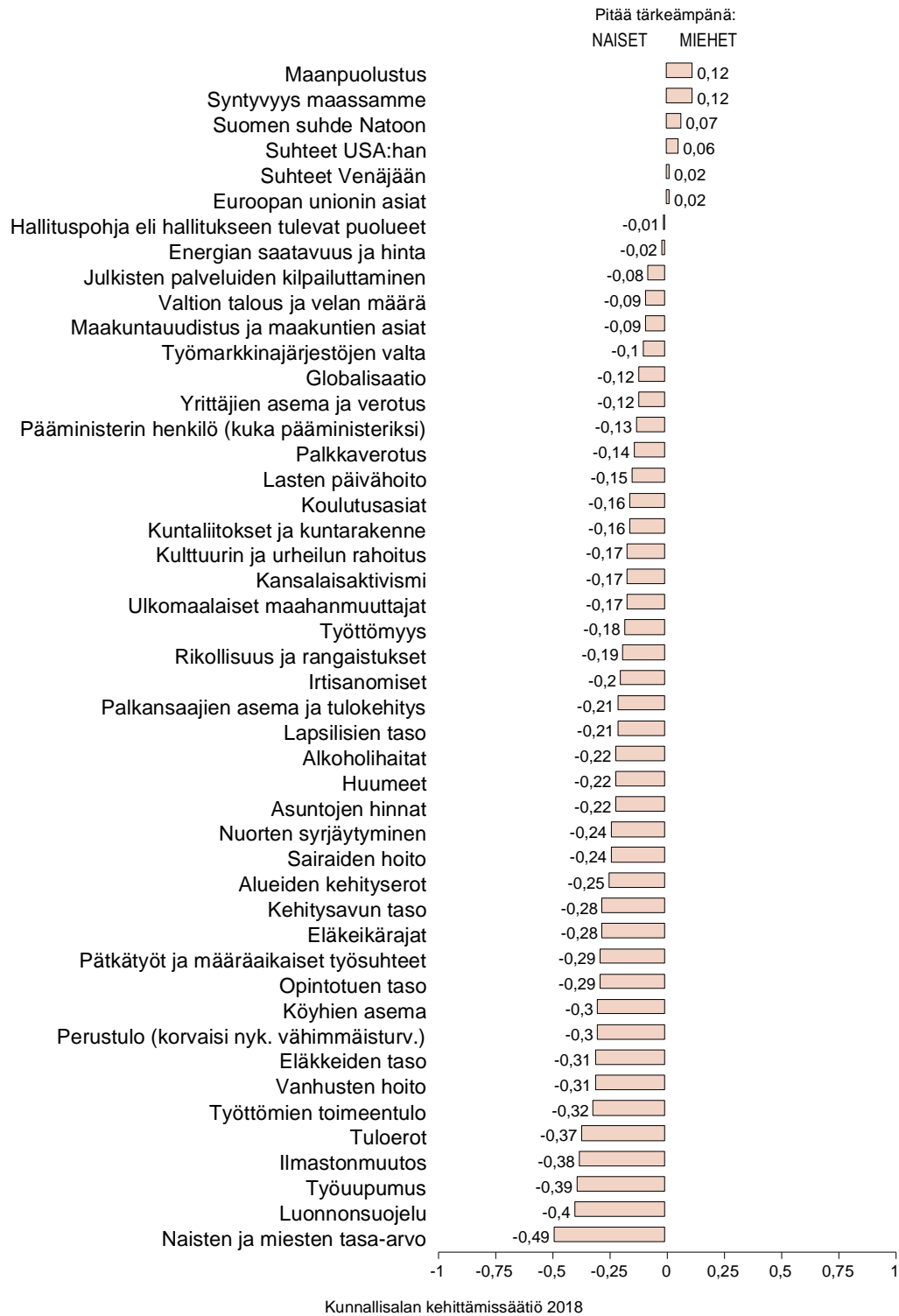
Kuvio 1tb. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTA-
 VAALEISSA: ARVIOT VUOSINA 2007 JA 2018 (%).

Kuvio 1xt. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: ARVIOT VUOSINA 2007 JA 2018 (yhteiset arviointikohteet, asteikkokeskiarvojen erotukset).

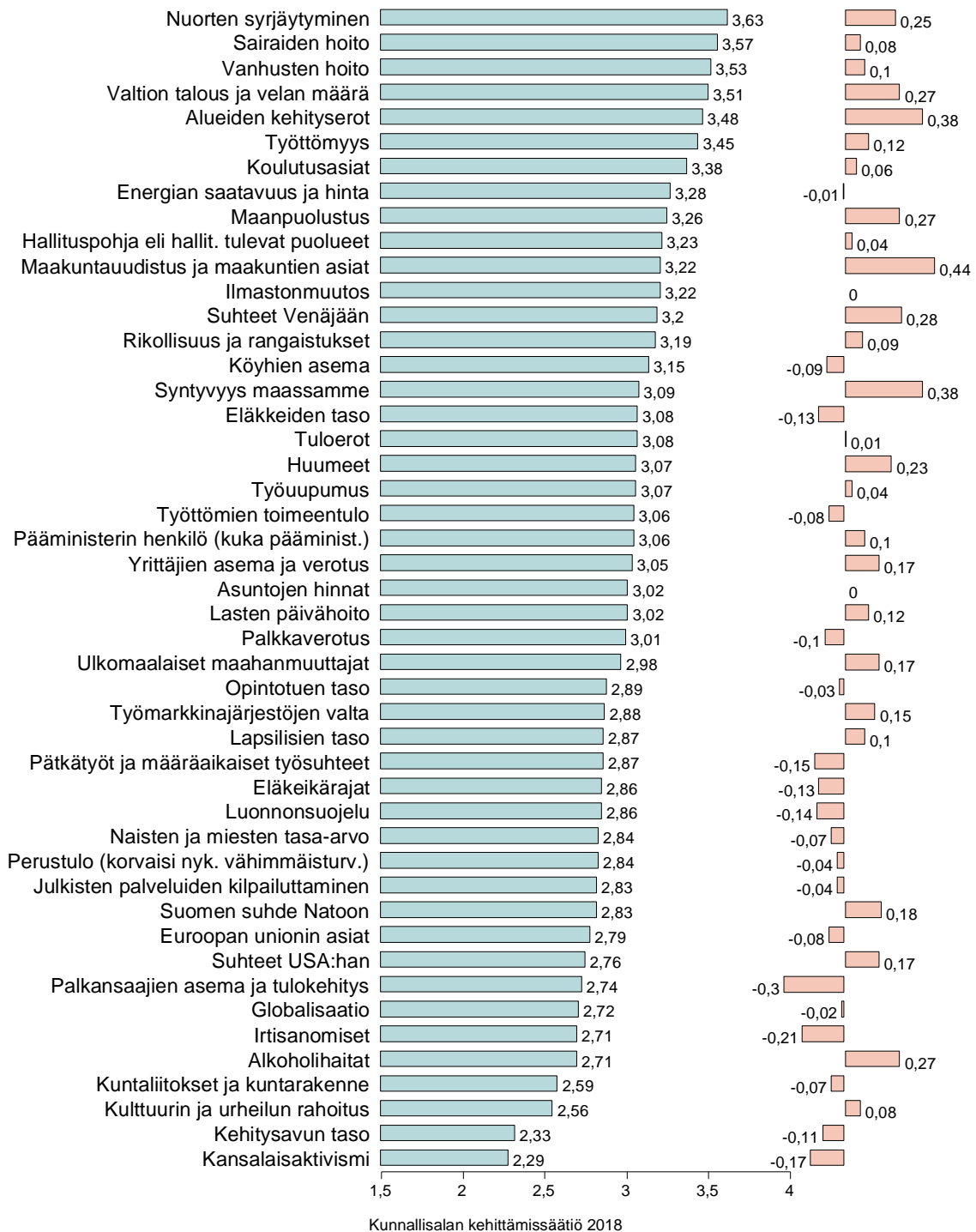

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

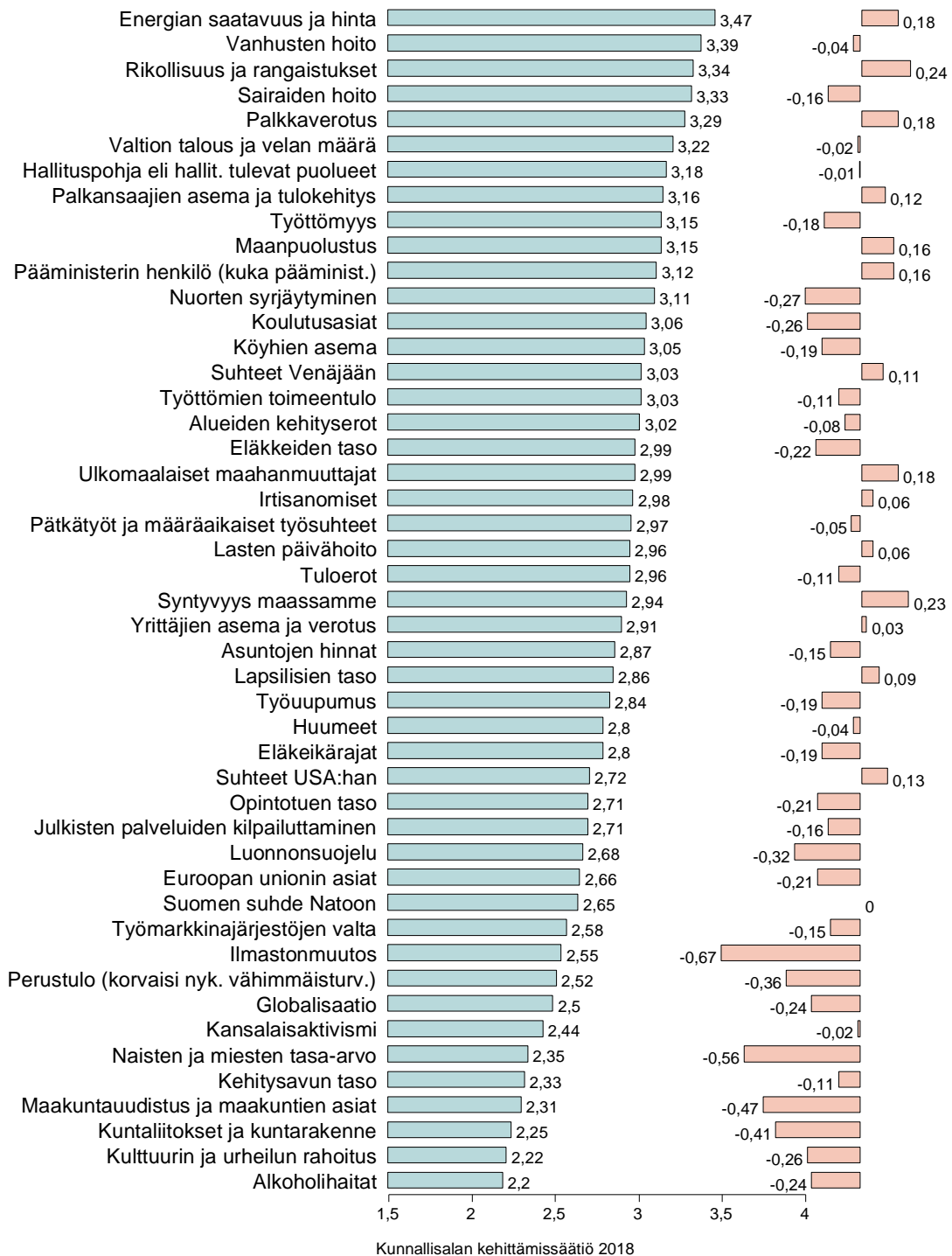
Kuvio 1sx. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEIS-
SA: NAISET vs. MIEHET (asteikkokeskiarvojen erotukset).

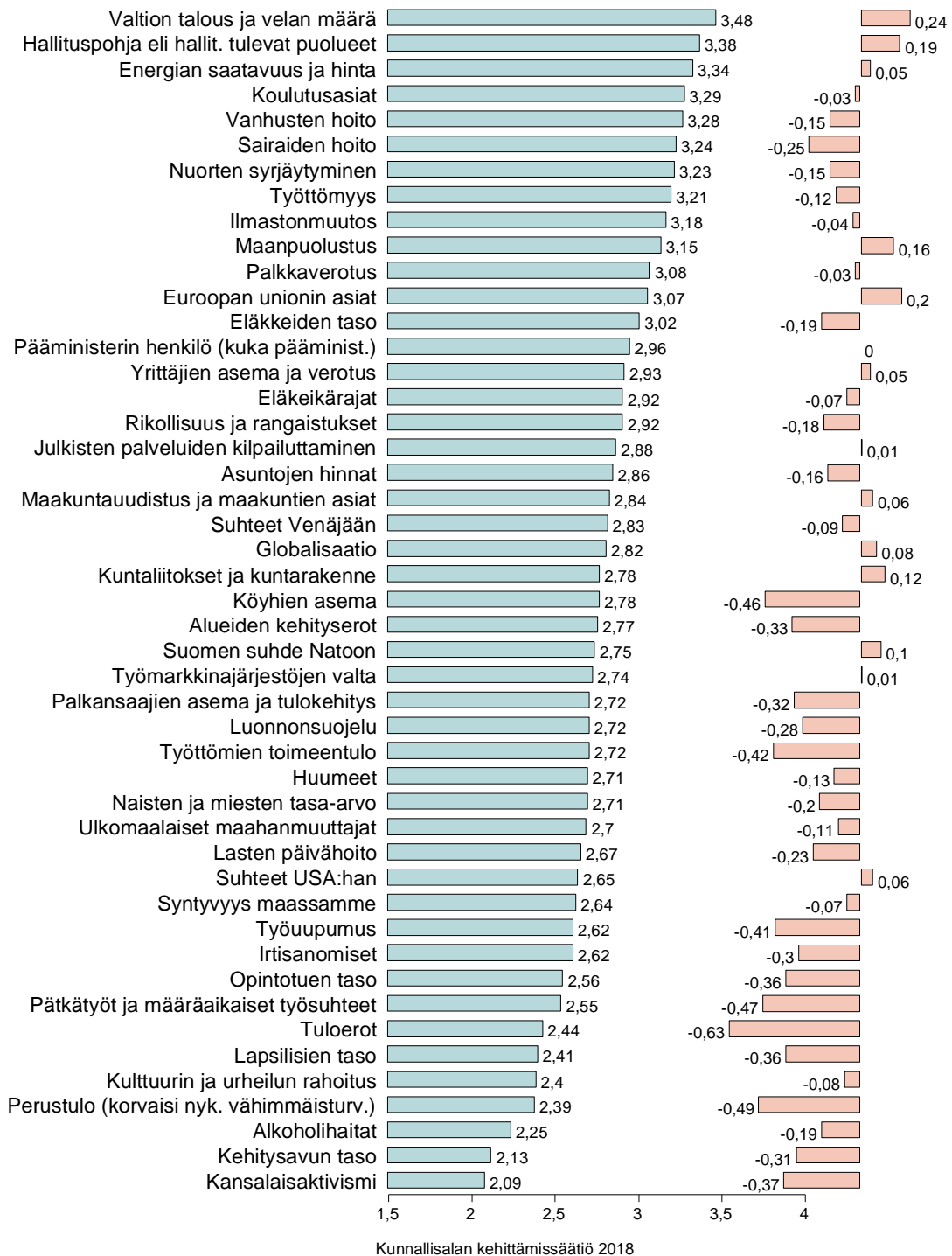
Kuvio 1px1. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: KESKn KANNATTAJAT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

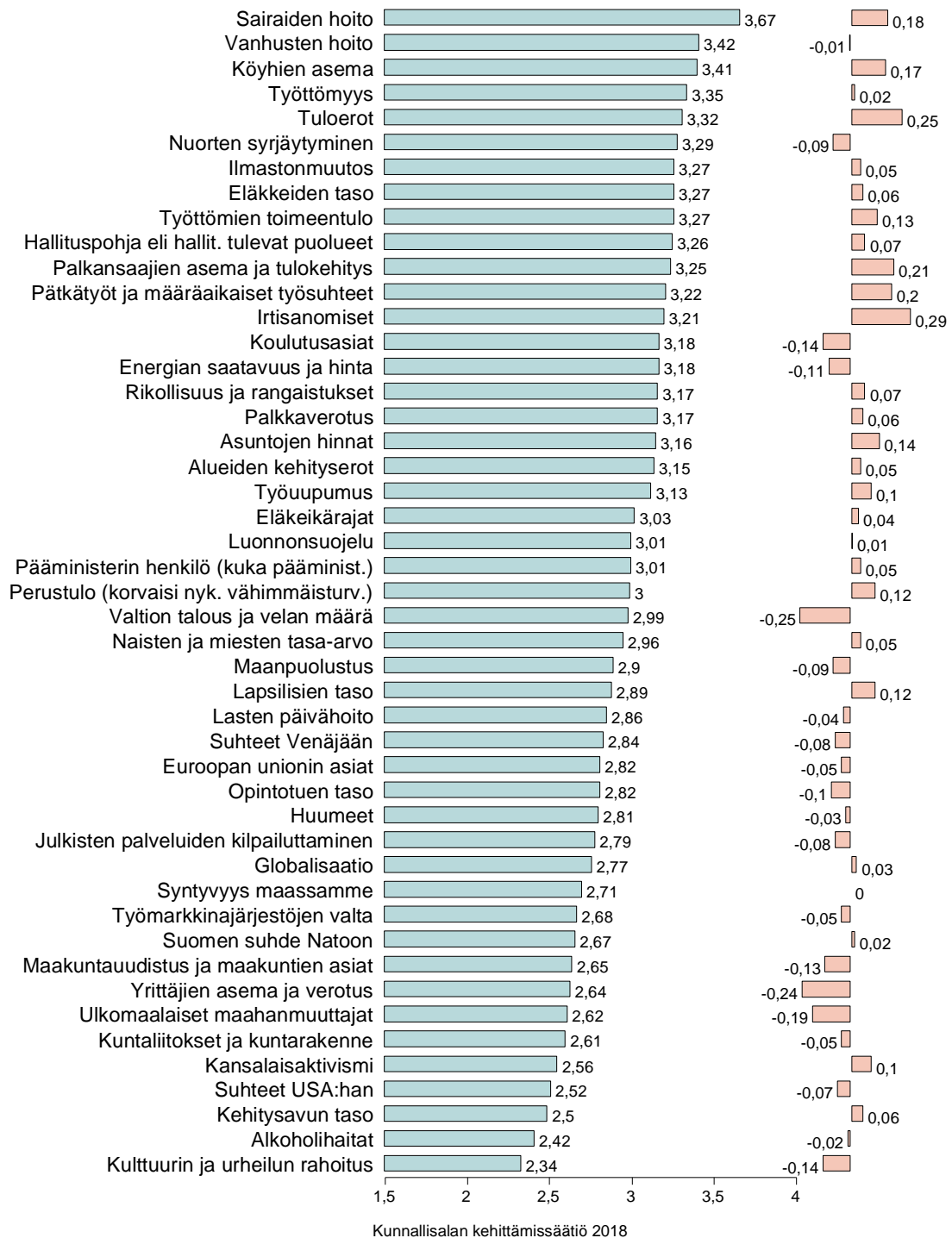
Kuvio 1px2. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: PSn KANNATTAJAT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

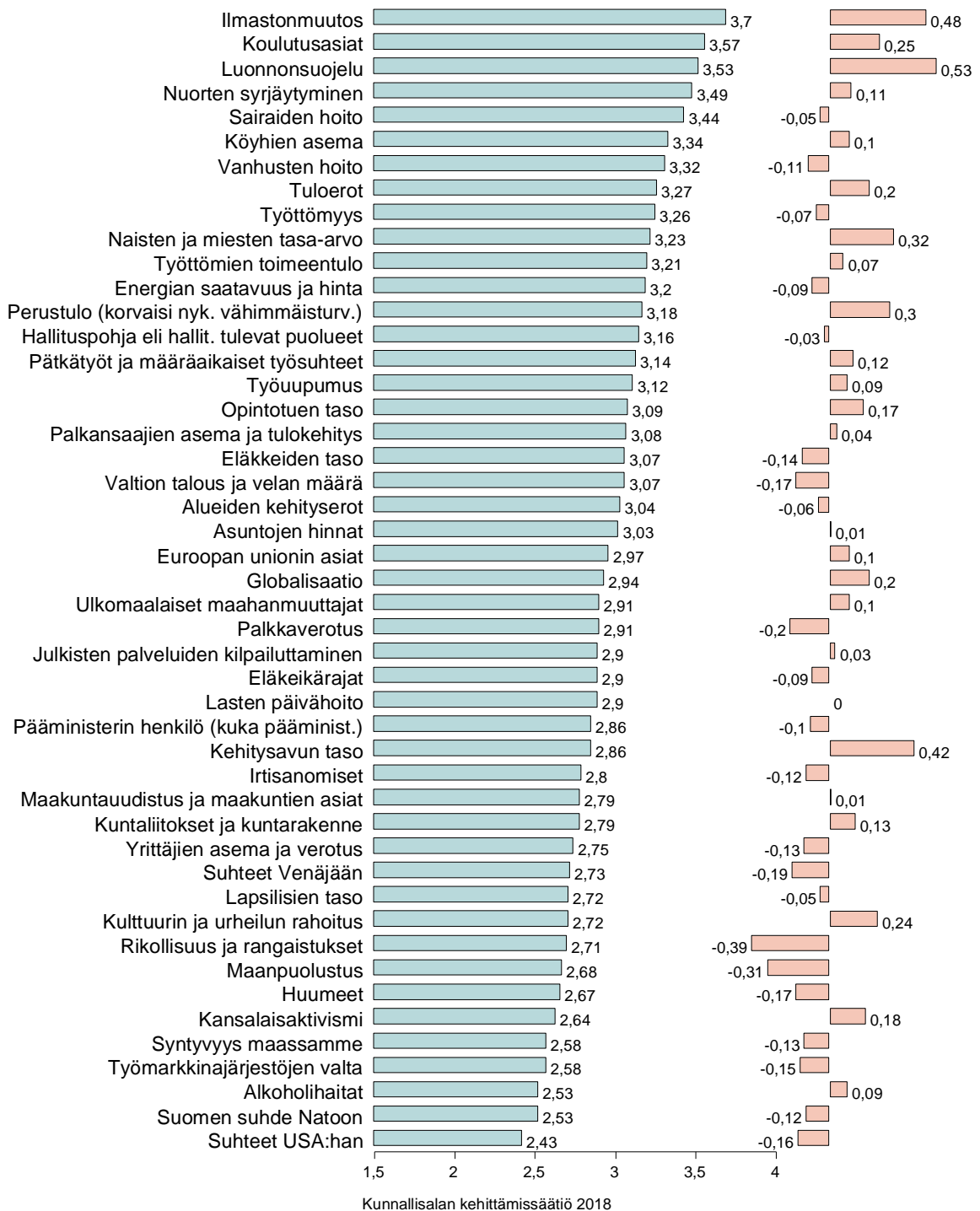
Kuvio 1px3. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: KOKn KANNATTAJAT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

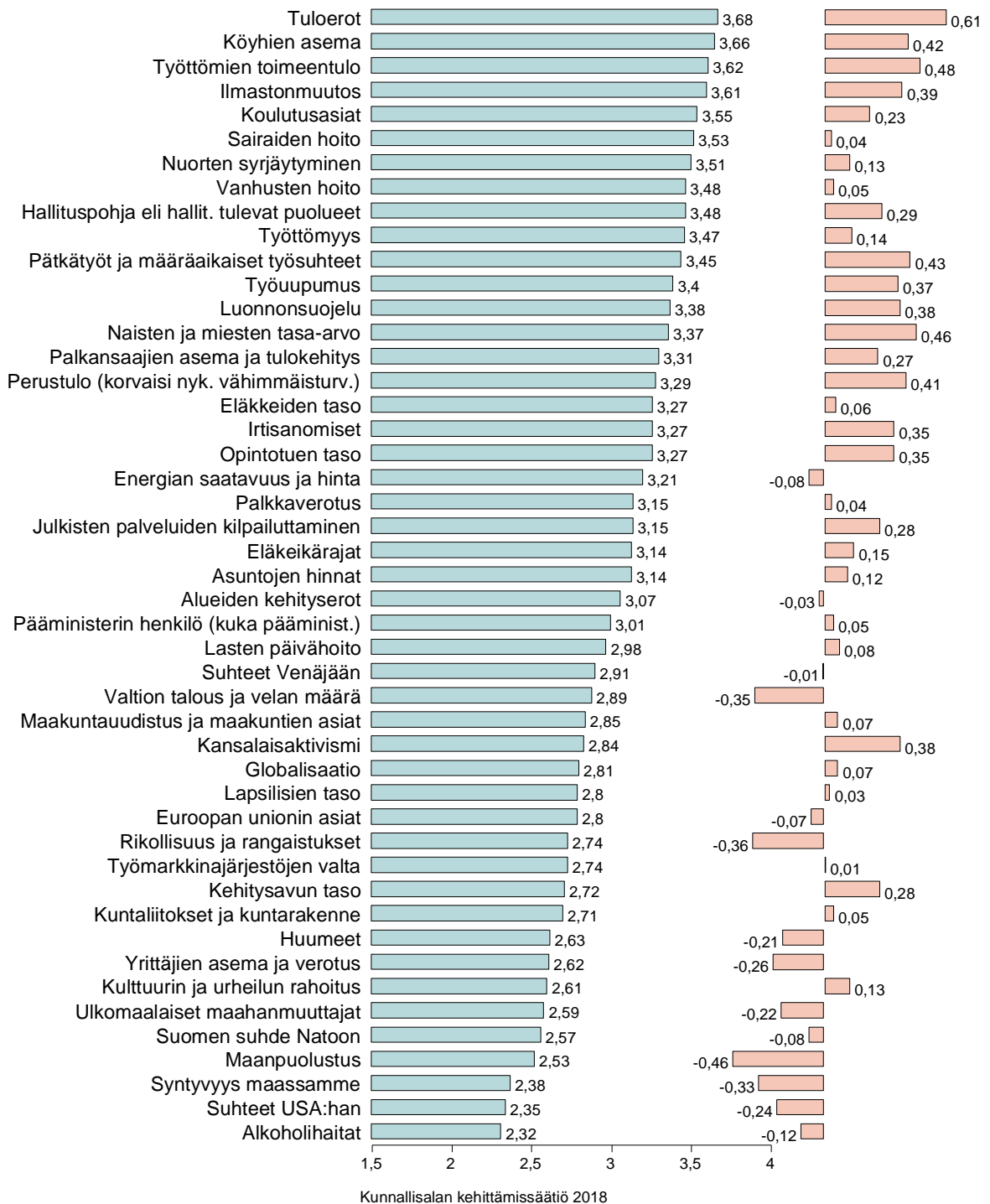
Kuvio 1px4. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: SDPn KANNATTAJAT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

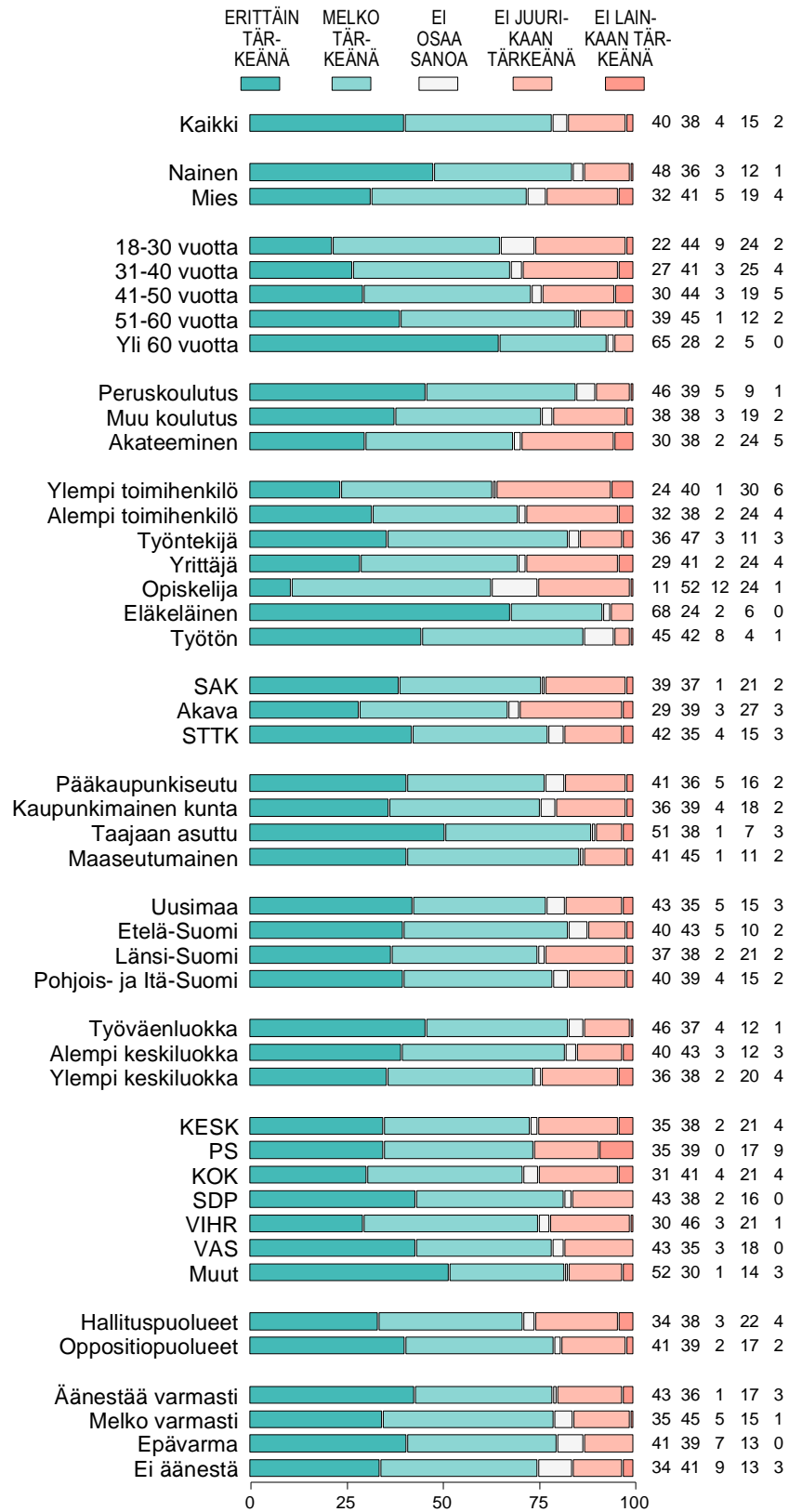
Kuvio 1px5. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: VIHrn KANNATTAJAT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

Kuvio 1px6. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: VASn KANNATTAJAT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

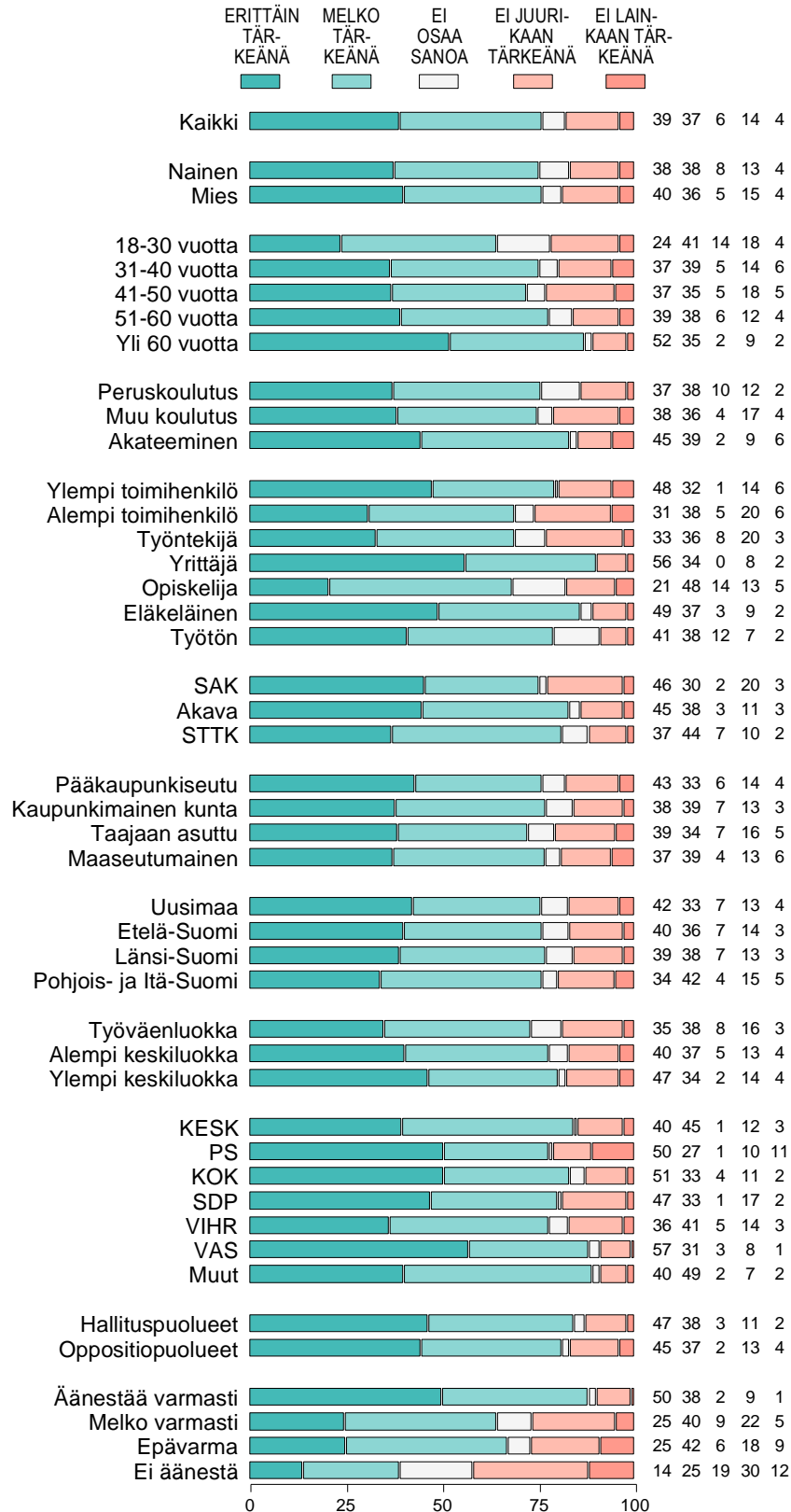

Kuvio 1-4. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: ELÄKKEIDEN TASO (%).

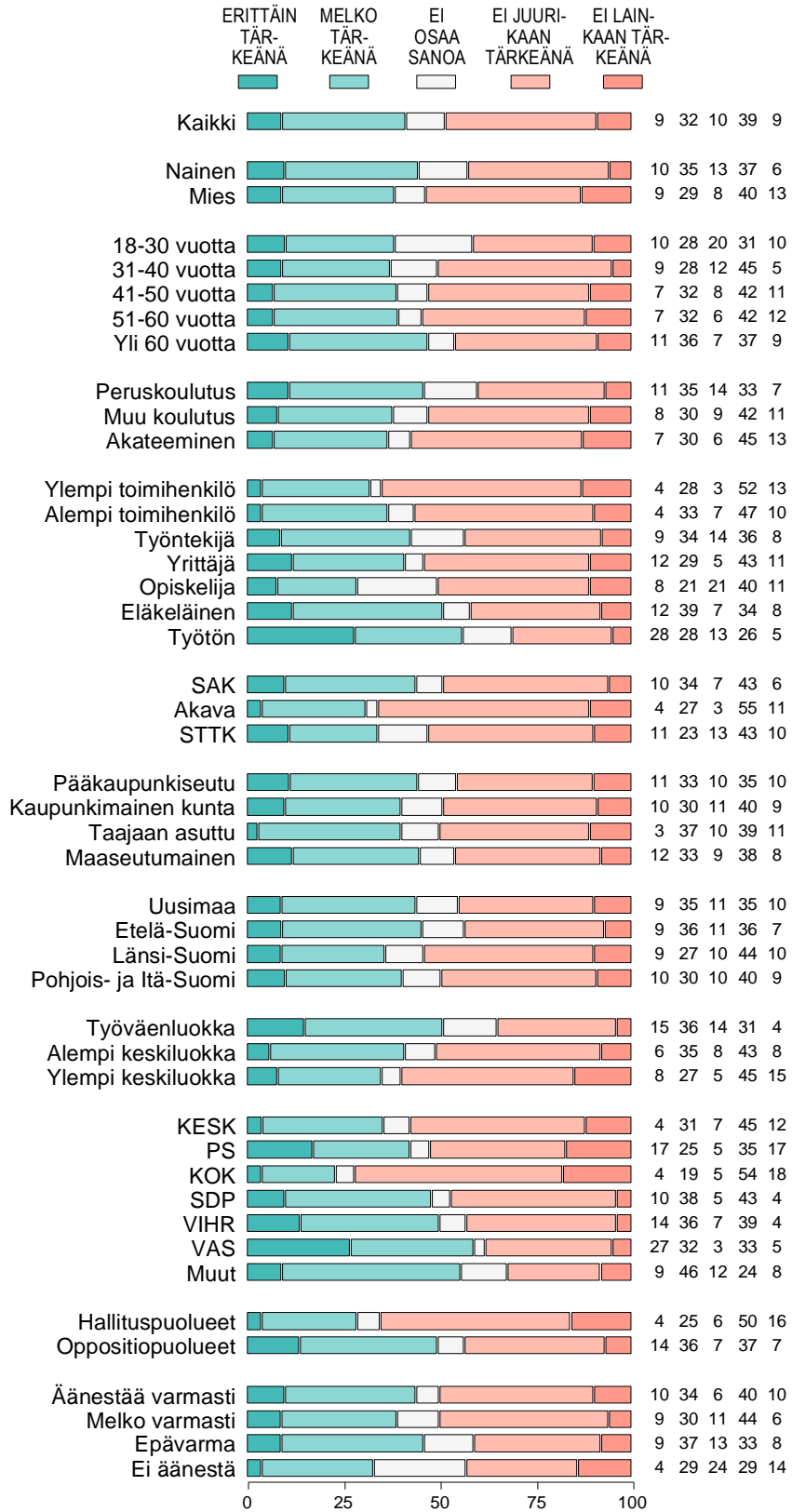
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 1-9. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: HALLITUSPOHJA ELI HALLITUKSEEN TULEVAT PUOLUEET (%).

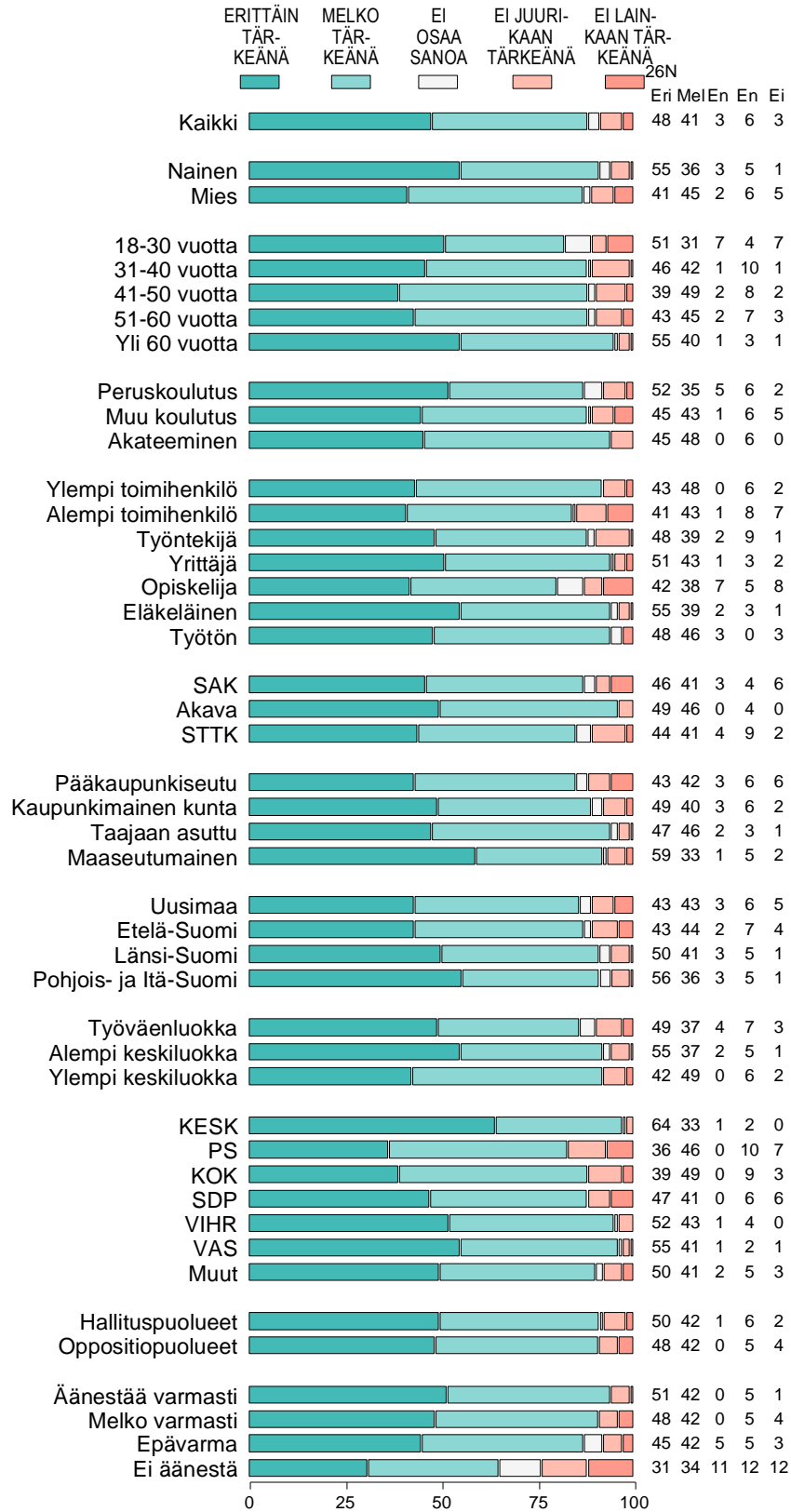
Kunnallisan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 1-14. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: KANSALAISAKTIVISMI (%).

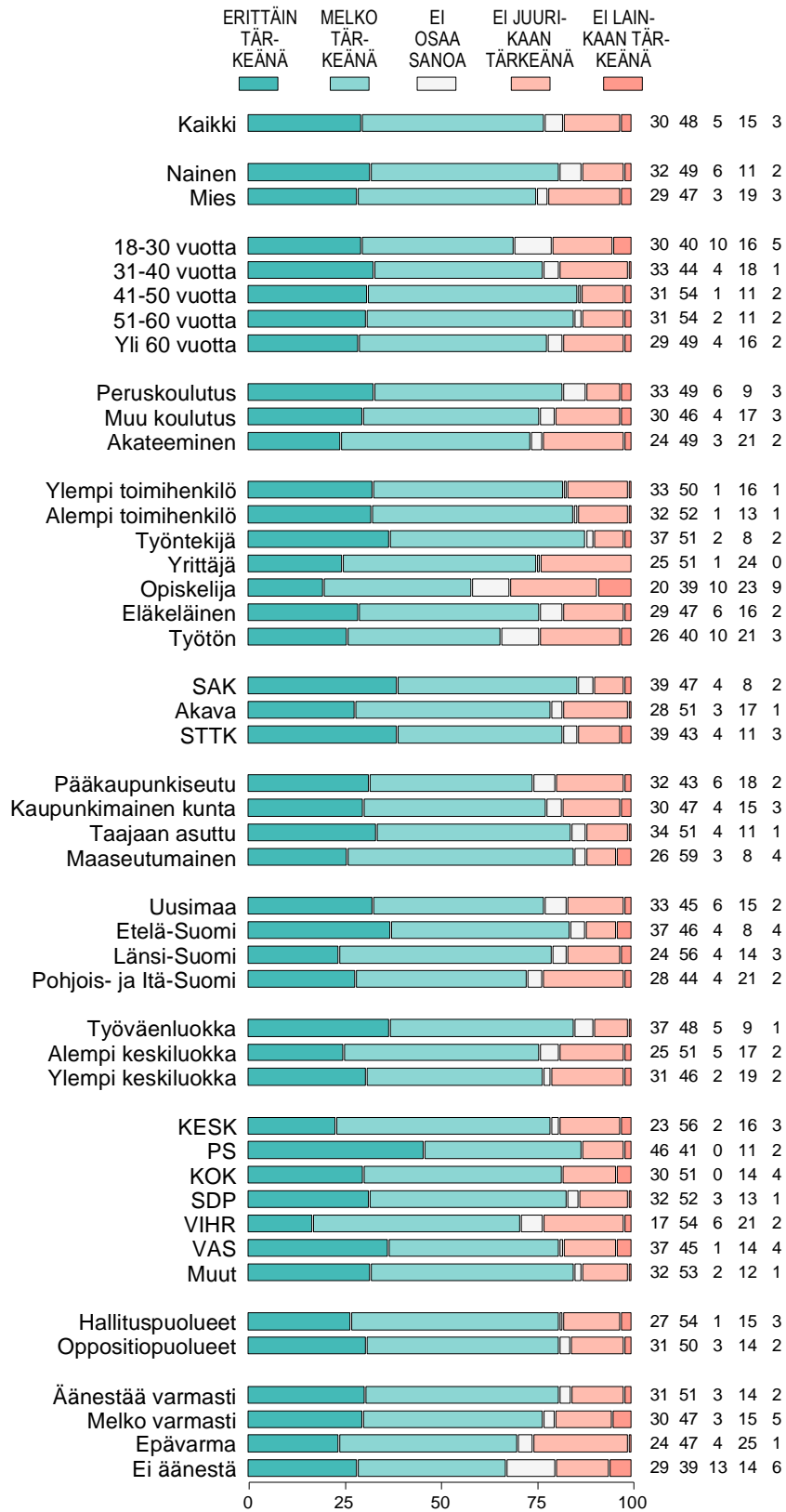
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 1-26. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: NUORTEN SYRJÄYTYMINEN (%).

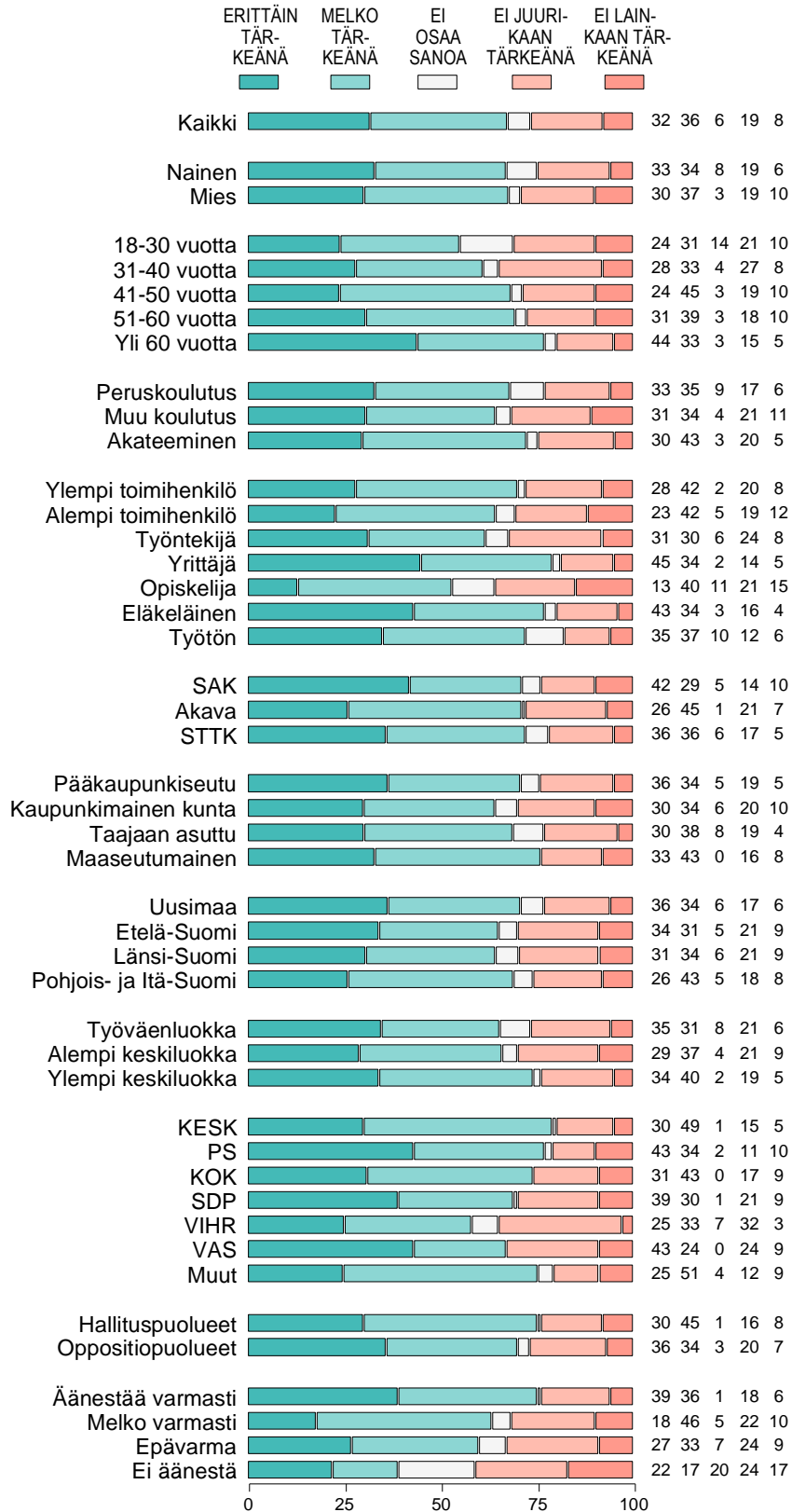
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 1-29. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: PALKKAVEROTUS (%).

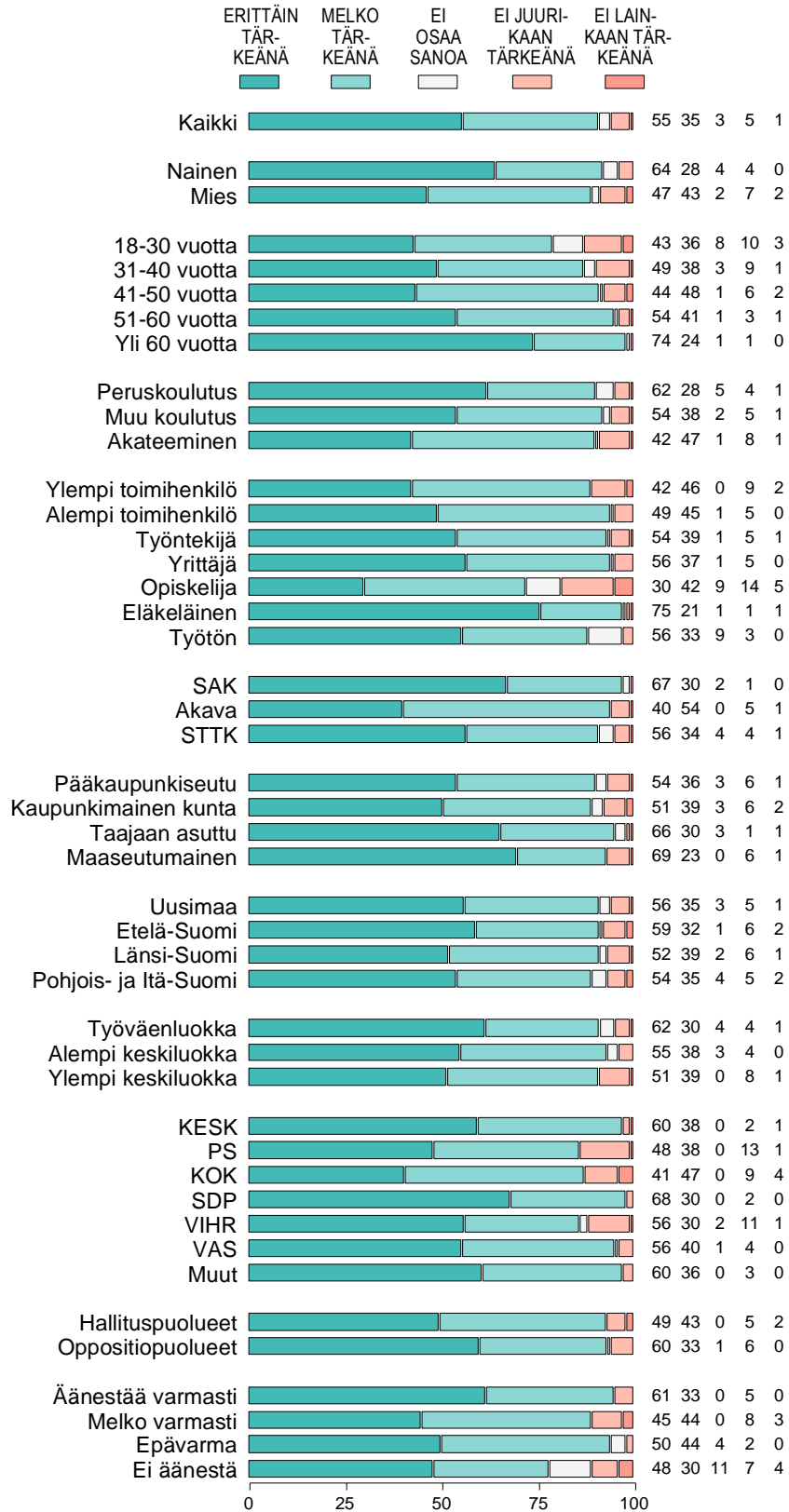
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 1-32. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: PÄÄMINISTERIN HENKILÖ (KUKA PÄÄMINISTERIKSI) (%).

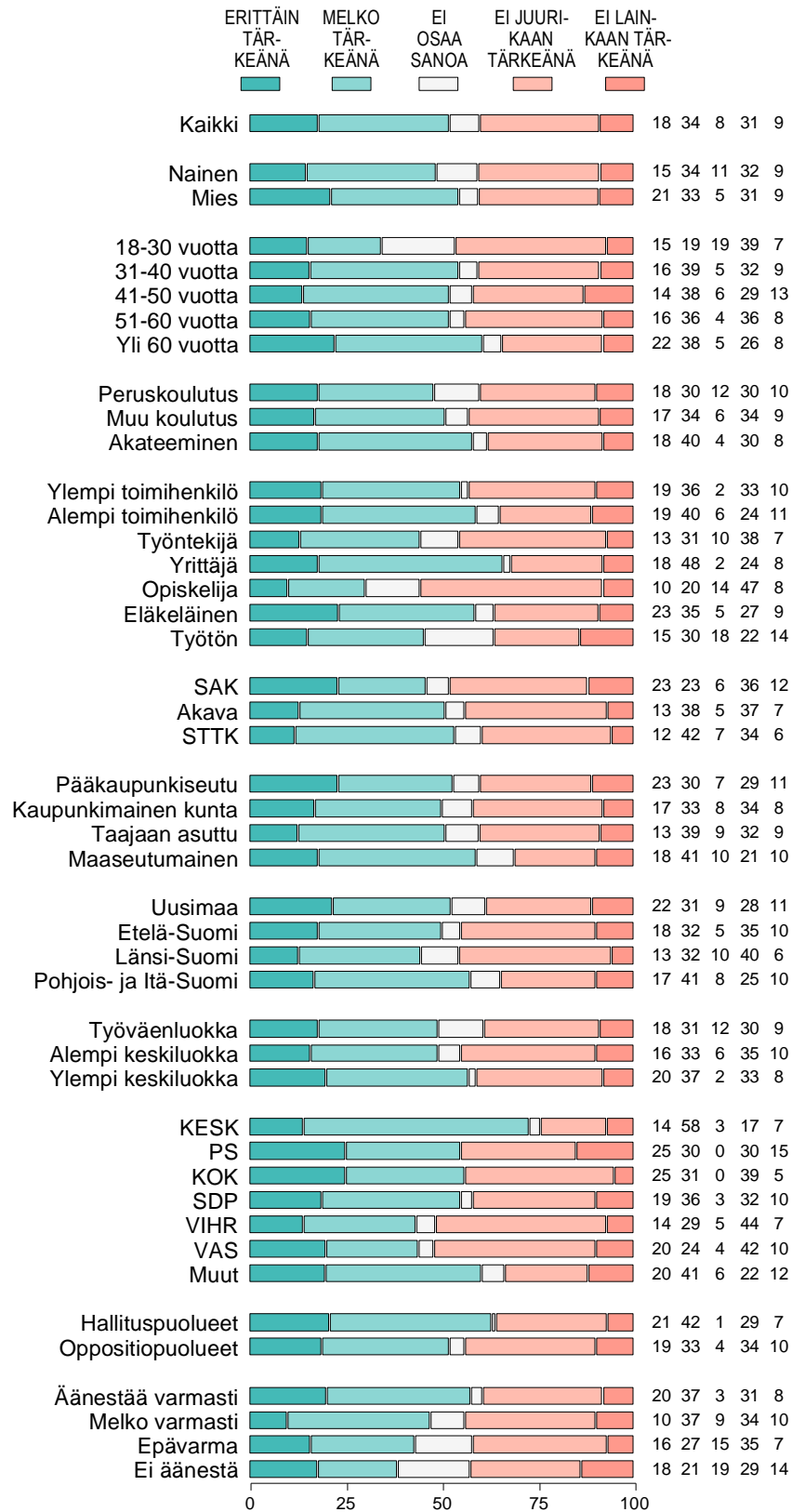
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 1-34. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: SAIRAIDEN HOITO (%).

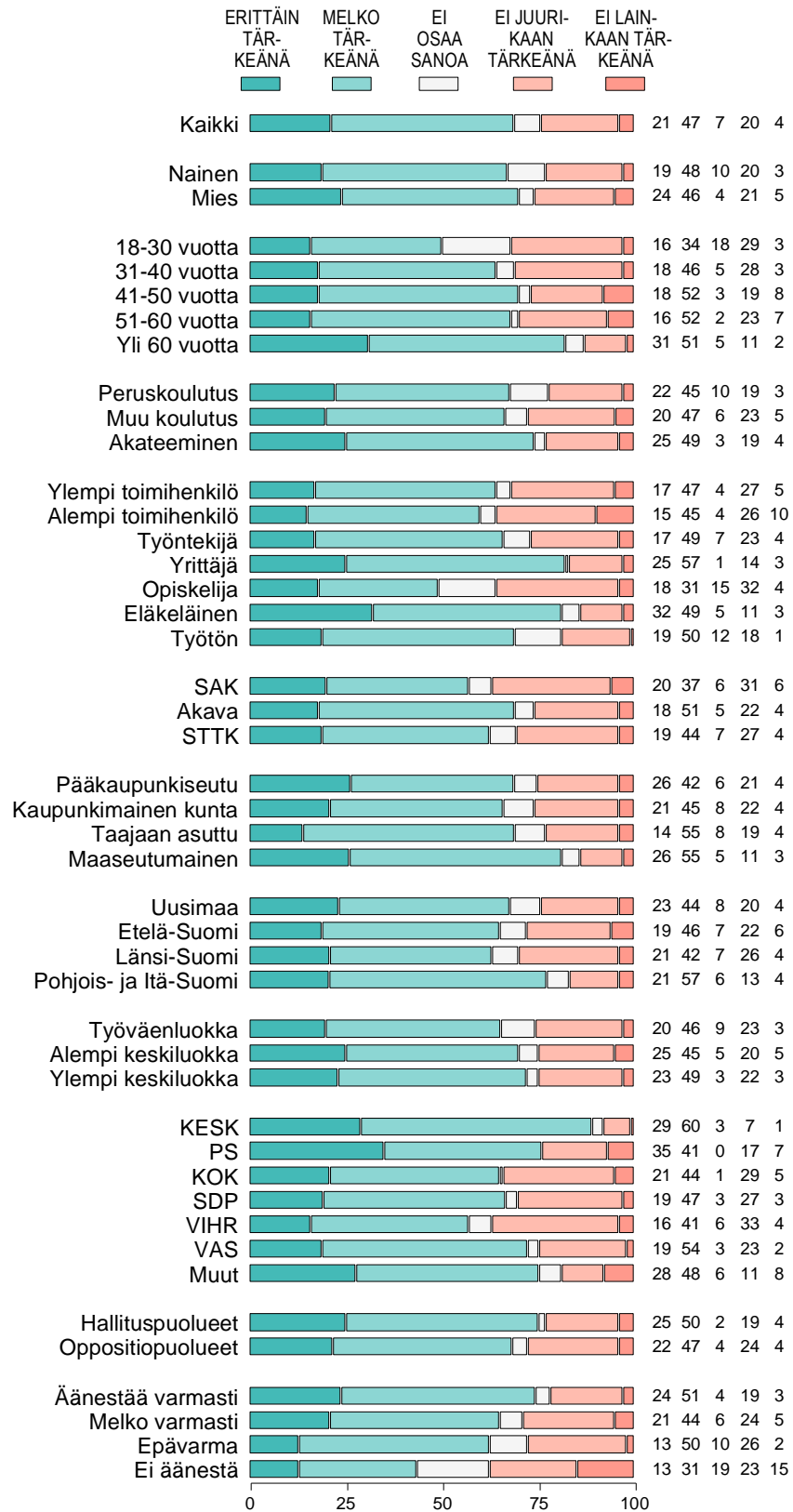
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 1-35. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: SUOMEN SUHDE NATOON (%).

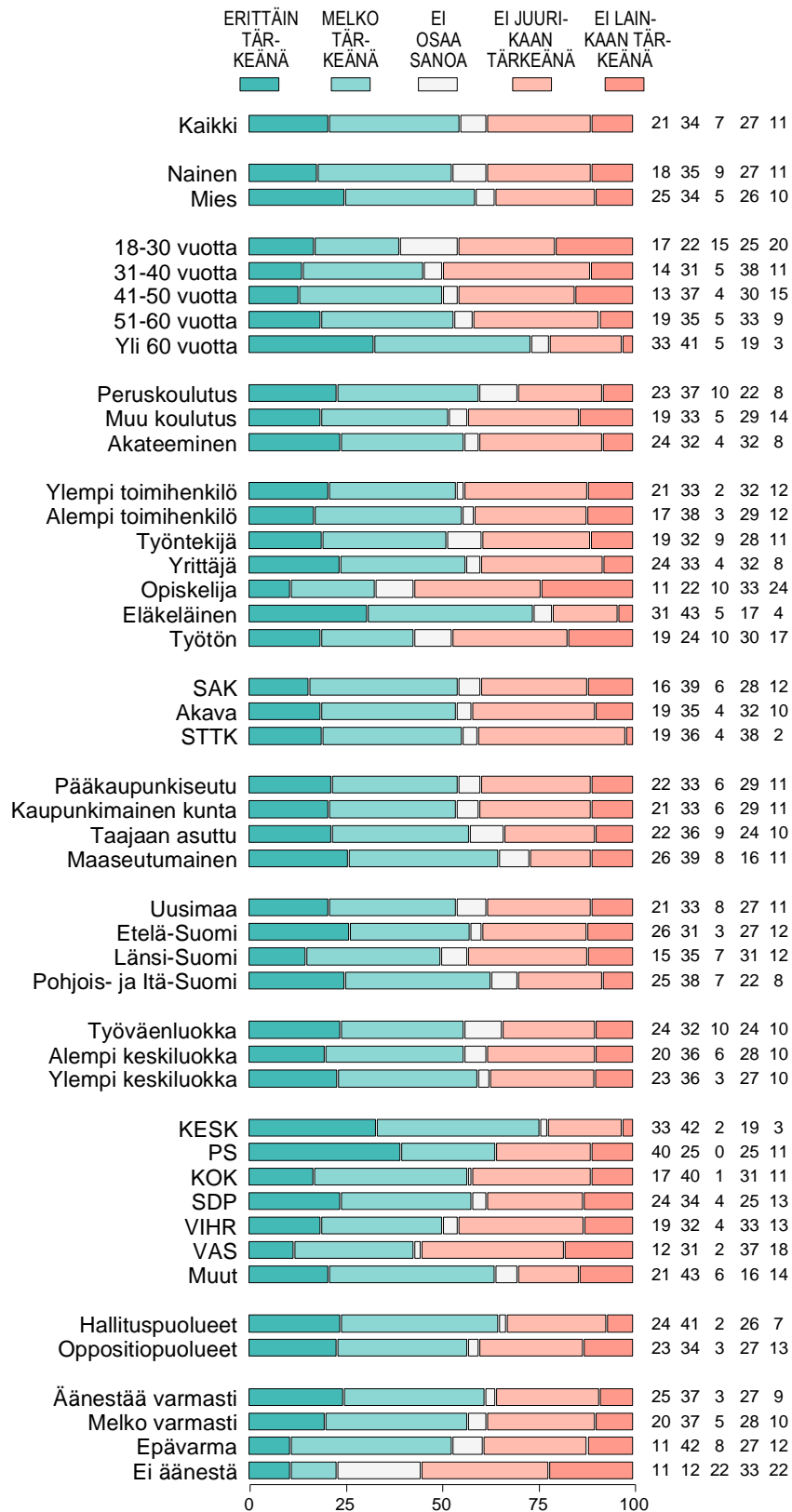
Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 1-37. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: SUHTEET VENÄJÄÄN (%).

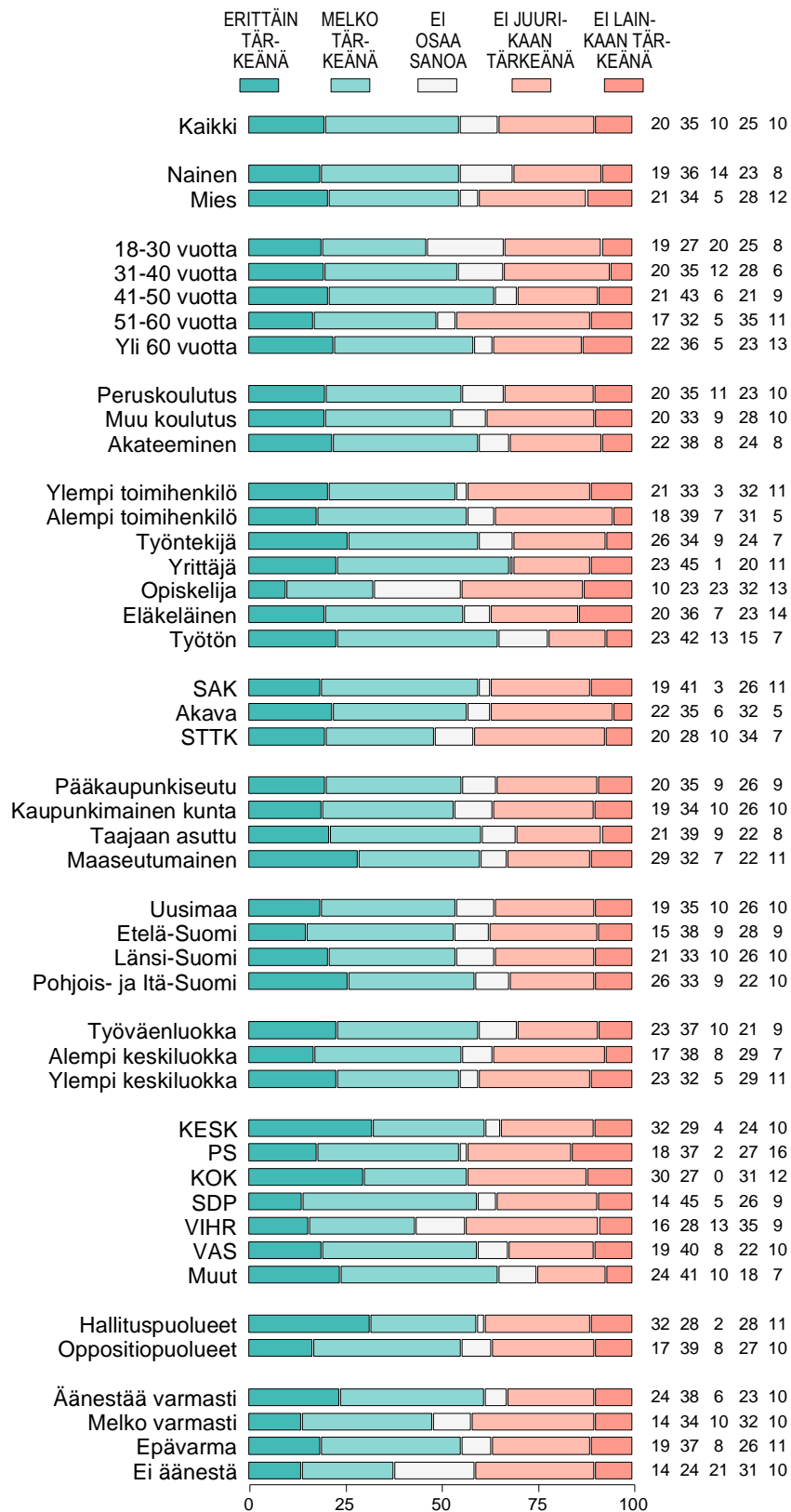
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 1-38. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: SYNTYVYYS MAASSAMME (%).

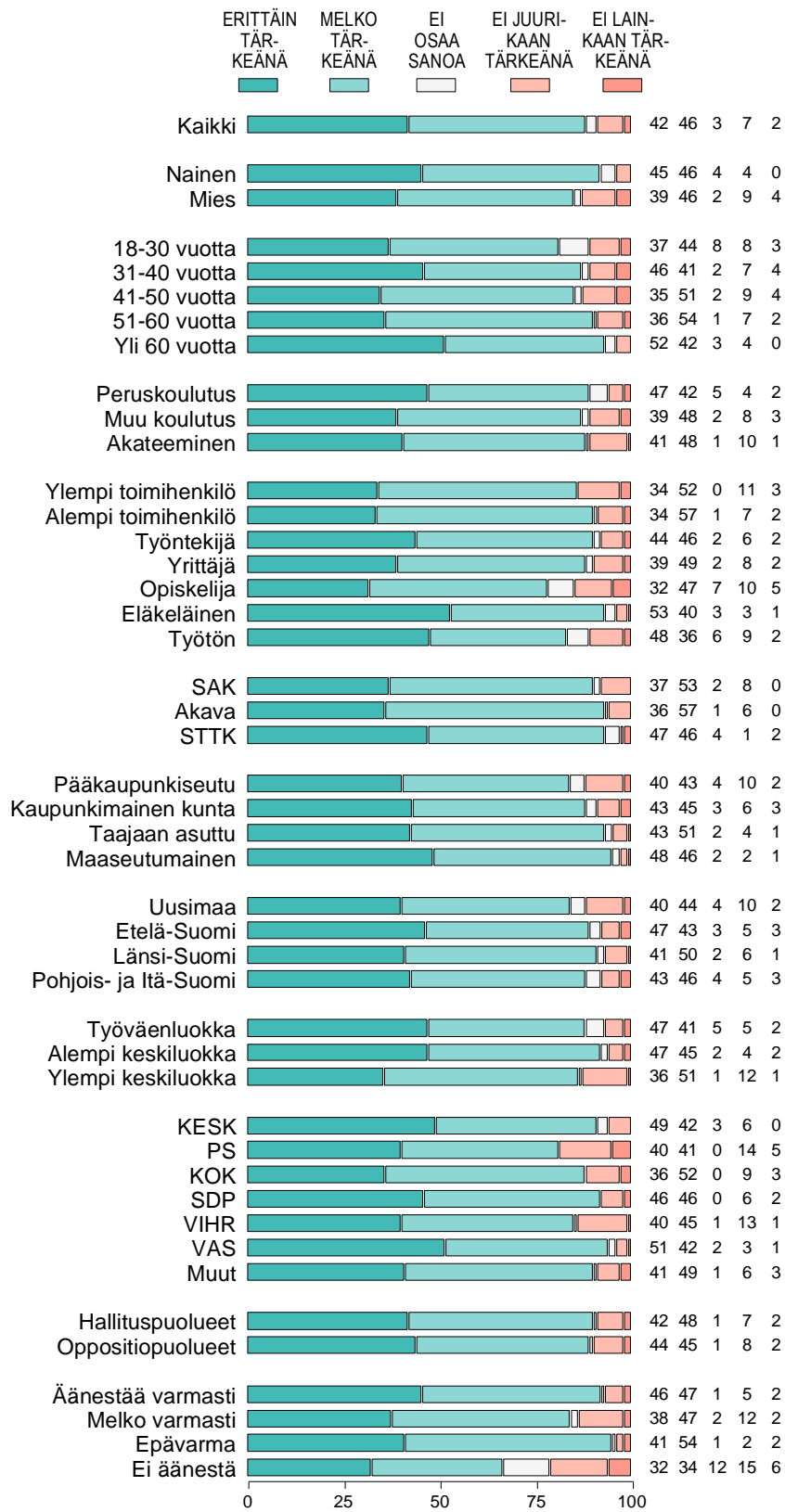
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 1-40. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: TYÖMARKKINAJÄRJESTÖJEN VALTA (%).

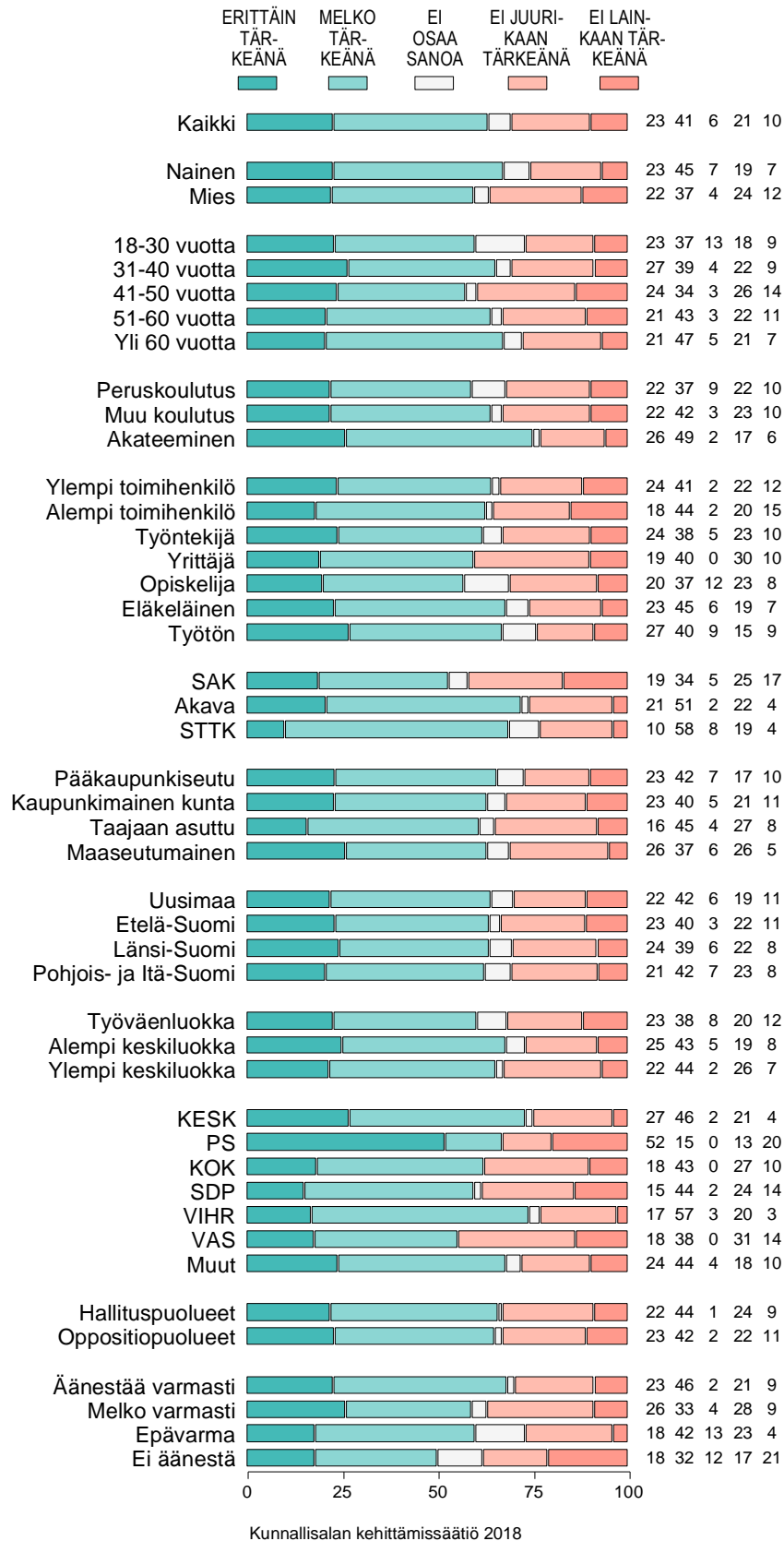
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 1-41. MITEN TARKEANA PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: TYÖTTÖMYYS (%).

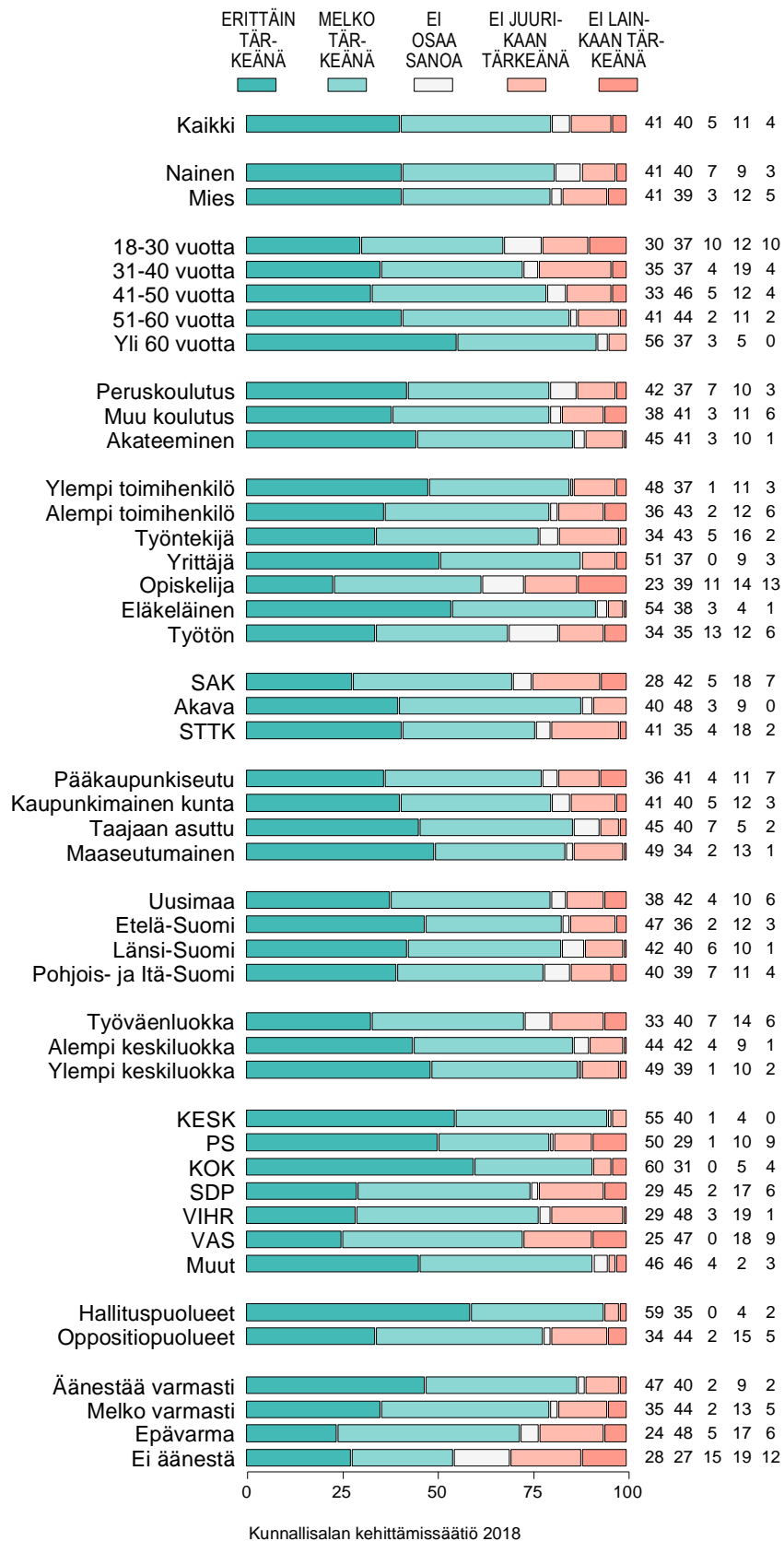

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 1-44. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: ULKOMAALAISET MAAHANMUUTTAJAT (%).

Kuvio 1-45. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALIEISSA: VALTION TALOUS JA VELAN MÄÄRÄ (%).

Kuvio 1-46. MITEN TÄRKEÄNÄ PITÄÄ ERI ASIOIHIN VAIKUTTAMISTA EDUSKUNTAVAALEISSA: VANHUSTEN HOITO (%).

